

KUOPIO

TÄÄLLÄ KASVU
ON LUONNONVOIMA

KÄYTTÖSUUNNITELMA 2018

Kasvun ja oppimisen palvelualue

Kasvun ja oppimisen lautakunta 16.1.2018

Sisällysluettelo

Kasvun ja oppimisen palvelualueen vuoden 2018 talousarvio (kv. 18.12.2017)	1
Käyttösuunnitelma 2018 materiaali:	13
Avainprosessien toimintaympäristöjen kuvaus, toiminnan painopisteet sekä toiminnalliset tavoitteet	
• Varhaiskasvatuspalvelut	13
• Perusopetus- ja nuorisopalvelut	19
• Lukiopalvelut ja toisen asteen yhteistyö	26
• Kasvun ja oppimisen tuen palvelut	33
Tuloslaskelmat avain- / palveluprosesseittain	37
Mittarit ja suoritteet	40
Henkilöstösuunnitelma	42
Taiteen perusopetuksen avustukset	43
Investoinnit	
• Investointiosan erittely	44
Talousarvion sitovuus	46

Kasvun ja oppimisen palvelualue

Toiminta-ajatus

Kasvun ja oppimisen palvelualueen tehtävänä on tarjota lapsille ja nuorille yhdessä perheiden kanssa turvallinen, kehitykselle ja oppimiselle suotuisa kasvu- ja oppimisympäristö ja opettaa heille tietoja ja taitoja, jotka kehittävät valmiuksia vastuulliseen yhteiskunnan jäsenyyteen lähellä ja kaukana. Tähän pyrimme yhteisöllisesti yhdessä kokeillen, innostuen ja oppien. Laadukas varhaiskasvatus, perusopetus ja lukiokoulutus, ennakkoiva työote sekä varhainen oppimisen ja kasvun tuki on merkityksellistä koko kaupunkiorganisaation kannalta. Onnistuessaan palvelualueen toiminta vähentää asiakkuuksia perusturvan ja terveydenhuollon palvelualueilla.

Kasvun ja oppimisen palvelualue sisältää avainprosesseina varhaiskasvatuspalvelut, perusopetus- ja nuorisopalvelut, lukiopalvelut sekä toisen asteen yhteistyön ja kasvun ja oppimisen tuen palvelut. Kukin avainprosessi vastaa ikäkauden mukaisten palveluiden järjestämisestä. Poikkeuksena tähän on kasvun ja oppimisen tuen palvelut, jonka kohderyhmänä ovat kaikki lapset ja nuoret.

Kuopion alueen urheiluakatemia on valtakunnallisesti merkittävä huippu-urheiluakatemia, jossa rakennetaan opiskelevan urheilijan polku yksilölliset kehitysvaiheet ja elämäntilanteet huomioiden.

ISOVerstas on kehittäjäyhteisö, joka tulee jäsenorganisaatiotaan tarjoamalla kanavia, työvälineitä ja sisältöjä verkko oppimisen kehittämiseen, opetustarjontaan ja osaamisen varmistamiseen.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Palveluverkosta päivitetään asiakaspalvelun kehittämisen ja tilojen käytön tehostamisen näkökulmasta: tilojen monipuolinen käyttö, monialaisen palvelukulttuurin kehittäminen mahdollisuuksien ja alueiden tarpeiden mukaan painopisteenä lasten, nuorten ja asukkaiden osallisuuden lisääminen.

Palveluverkoston kokonaistarkastelu on käynnistetty (varhaiskasvatuspalvelut, perusopetus- ja nuorisopalvelut ja lukiopalvelut yhdessä muiden palvelualueiden ja toimijoiden kanssa).

Kaupungin yhteistyömuotoja kehitetään erityisesti päivähoiton, perusopetuksen, nuorisopalvelujen, lukiokoulutuksen ja kolmannen sektorin välillä siten, että ennaltaehkäisevien palvelujen vaikuttavuus lisääntyy. Palveluihin tarvitaan yhteistä koordinoitua myös laajenevan maahanmuuttajaopetuksen osalta.

Varhaiskasvatuspalveluiden kysyntä on jatkanut kasvuaan viime vuodet. Työelämän muutokset ovat lisänneet etenkin kalliimman ilta- ja viikonloppuhoidon sekä vuorohoidon kysyntää. Tähän kysyntään joudutaan vastaamaan kunnallisilla palveluilla, koska yksityiset palvelutuottajat eivät toteuta ilta- ja viikonloppuhoitoa. Talousalueen kasvavaan työvoimatarpeeseen perustuvaan päivähoiton kysyntään vastataan aikaisemmin linjauksen mukaisesti lisäämällä pääasiassa yksityisiä, palvelusetelillä tuettuja päivähoitopalveluja. Tämä ei ole kuitenkaan riittänyt kattamaan kaikkea kasvua. Kunnallisessa päivähoitossa on lapsimäärän kasvun vuoksi jouduttu turvautumaan nopeisiin väliaikaisiin tilaratkaisuihin. Lisätilojen järjestäminen lisäksi kustannuksia synnyttävät lisääntyneet henkilöstökulut, kun joudumme perustamaan uusia päiväkotiryhmiä. Muuta kysyntää on pyritty ohjamaan kevyempiin avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin, joiden tarjontaa on myös lisätty.

Tulevina vuosina alle kouluikäisten lasten määrä jatkaa edelleen kasvamista. Väestöennusteen mukaan alle kouluikäisten lasten määrä kasvaa vuosittain noin 80 lapsella vuoteen 2022 saakka. Sen jälkeen lasten määrän kasvu vähenee asteittain muutamaan kymmeneen lapseen/vuosi.

Päivähoiton suhteellinen kysyntä on viime vuodet kasvanut noin yhdellä prosenttiyksiköllä joka vuosi, tällä hetkellä kunnallisessa tai yksityisessä päivähoitossa on 64 % alle kouluikäisistä lapsista ja ensi vuodelle osallistumisprosentin ennustetaan nousevan 66 %. Päivähoitoon osallistumisen kasvuennusteeseen (2 %) tulee vaikuttamaan myös v. 2018 alusta lukien tuleva asiakasmaksujen aleneminen. Muiden suurten kaupunkien sama tunnusluku on edelleen Kuopiota korkeampi. Palveluissa varaudutaan myös maahanmuuttajalasten määrän kasvuun.

Päivähoidon kysynnän kasvu pystytään hoitamaan yksityisen palvelutuotannon avulla. Vuoden 2017 syksyllä aloitti kaksi uutta yksityistä päiväkotia ja vuoden 2018 alusta lukien aloittaa yksi ja syksyllä yksi uusi yksityinen päiväkoti.

Kunnallisen perhepäivähoidon kysynnän ja tarjonnan väheneminen on valtakunnallinen kehityssuunta, mikä näkyy myös Kuopiossa siten, että perhepäivähoidossa olevien lasten määrä ei kasva samassa suhteessa kuin päiväkotihoidossa. Perhepäivähoitajien uudistuneet työaikamääräykset ovat välillisesti vauhdittaneet päivähoiton sisäistä rakennemuutosta perhepäivähoidosta päiväkotihoidon. Perhepäivähoito on kuitenkin palveluna välttämätön lisäresurssi, jolla vastataan myös lisääntyneeseen palvelukysyntään. Tästä syystä palvelua pyritään mahdollisuuksien mukaan kehittämään osana muuta palvelutuotantoa. Lisäksi osa perheistä haluaa lapsensa perhepäivähoitoon eli palvelulla on myös kysyntää.

Yksityiset päiväkotipalveluiden tuottajat ovat edelleen kiinnostuneita Kuopiosta, kuten edellä mainittiin. Vuoden 2018 alussa on yksityisen päivähoito-osuuden osuus päivähoitopalveluista koko kaupungin osalta hieman yli 20 %. Palvelu- ja hankintaohjelman linjausten mukaisesti Saaristokaupunkiin on vireillä myös kunnallisen päiväkodin rakentaminen Kuikkalammen alueelle. Hankkeen eteneminen nopeasti on ensiarvoisen tärkeää, koska Saaristokaupungin alueella yksityisen palvelutuotannon osuus nousee ensi vuonna jo yli 50 %. Osa perheistä haluaa (lakisääteinen oikeus) myös lapsensa ehdottomasti kunnalliseen päivähoitoon eli kunnallistakin palvelutarjontaa täytyy olla saatavilla.

Paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat otettiin käyttöön kunnissa 1.8.2017 alkaen. Opetushallitus päätti kansallisista varhaiskasvatussuunnitelman perusteista lokakuussa 2016 ja varhaiskasvatuksen järjestäjät ovat laatineet omat paikalliset suunnitelmansa niiden pohjalta.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet eivät ole enää aiempaan tapaan suositus vaan kansallinen normi. Paikalliset suunnitelmat velvoittavat varhaiskasvatuksen henkilöstöä sitoutumaan varhaiskasvatuslain sekä perusteiden arvoperustan, tavoitteiden ja sisältöjen mukaiseen toimintaan niin päiväkodeissa, perhepäivähoidossa kuin muussa varhaiskasvatuksessa. Paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman käyttöönotolla on talousarviovaikutuksia vuodelle 2018.

Perusopetuksen oppilasmäärä on lähtenyt kasvuun. Vuodelle 2018 kasvuksi ennustetaan noin 170 oppilasta ja vuoteen 2022 saakka oppilasmäärän kasvu on ennusteen mukaan n. 340 oppilasta. Alueellisesti kasvua tapahtuu eniten eteläisellä alueella.

Perusopetusikäisten sekä oppivelvollisuusiän ylittäneiden maahanmuuttajaopetuksessa varaudutaan opetusta tarvitsevien määrän kasvuun. Samalla myös koulunkäynninohjaajien tarve kasvaa lasten siirtyessä lähikouluihin yleisopetukseen, jossa integroitumista edelleen tuetaan luokkatilanteissa sekä suomi toisena kielellä ja oman äidinkielen opetuksen avulla.

Kunta- ja koulukohtaiset opetussuunnitelmat on hyväksytty ja otettu käyttöön vuosiluokilla 1.-6. Vuosiluokkien 7.-9. opetussuunnitelmat tuntijaon ja sisältöjen osalta otettiin käyttöön 1.8.2017 vuosiluokittain porrastetusti. Keskeinen muutos on koulun toimintakulttuurissa ja oppimiskäsityksessä, jossa yhdessä tekeminen, laaja-alainen osaaminen ja oppilaan rooli aiempaa aktiivisempaan oppijana korostuvat. Kuopiolaisessa opetuksessa yhdessä oppiminen ja kasvaminen sekä oppijoiden omien vahvuuksien tunnistaminen ja kehittäminen ovat keskiössä.

Tieto- ja viestintäteknologian painopisteet ovat varhaiskasvatushenkilöiden ja opettajien osaamisen kehittämisessä, ajanmukaisten digitaalisten laitteiden hankkimisessa ja toimintaympäristön kehittämisessä sekä uuden opetussuunnitelman asettamien tavoitteiden vakiinnuttamisessa varhaiskasvatuksen ja koulun arkeen. Digitalisaatio opetuksen ja oppimisen tukena on yksi hallituksen kärkihankkeita ja edellyttää kunnilta omarahoisuutta. Varhaiskasvatuspalveluissa valmistui syksyllä 2017 tieto- ja viestintäteknologian suunnitelma, jossa kuvataan keskeiset tavoitteet sekä toteutusajataulu. Päiväkoteihin pitää hankkia esiopetuksen opetussuunnitelman ja varhaiskasvatussuunnitelman mukaista välineistöä (tablettitietokoneita ja oheisvälineistöä). Hankinnat ovat välttämättömiä, jotta lapset saavat jo varhaiskasvatuspalveluiden piirissä tulevia kouluvalmiuksia digitaaliseen osaamiseen liittyen. Kyse on myös koulutuksellisesta tasa-arvosta eli tällä mahdollistetaan myös syrjäytymisvaarassa olevien lasten tieto- ja viestintäteknologisten taitojen kehittyminen.

Perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa edetään olemassa olevan tieto- ja viestintäteknologian pedagogisen käytön suunnitelman mukaisesti. Perusopetuksessa tavoitteena on, että 50%:lla oppilaista on käytettävissään koulun tarjoama päätelaite oppimisen tukena. Lukiokoulutuksessa opiskelijan pääsääntöisesti edel-

lytetään käyttävän omaa laitetta.

Nuorisotyön perustaso on asuinalue. Yhä merkittävämpi osa toiminnasta järjestetään yhdessä yhteisissä tiloissa. Nuoret, joilla on vaara jäädä perusopetuksen jälkeen ilman koulutuspaikkaa, jotka keskeyttävät toisen asteen opiskelun tai jotka ovat muuten vaarassa jäädä tarvitsemansa palvelun ulkopuolelle, ohjataan ajoissa etsivän nuorisotyön ja muiden toimijoiden palvelujen piiriin. Toiminnassa korostuu nuorten osallisuus, vapaaehtoisuus, jalkautuminen asuinalueille, pienryhmätoiminta ja varhainen puuttuminen.

Lukioverkkoa on tiivistetty ja sitä kehitetään edelleen kaupungin keskustan osalta kahden kampusmallin mukaisesti. Keväällä 2017 ensisijaisia hakijoita oli 184 enemmän kuin aloituspaikkoja. Vieraskuntalaisten osuus lukion aloittavista opiskelijoista on 24,18 %. Lukiokoulutus on yksi Kuopion kaupungin vetovoimatekiä. Lukiopaikka turvataan tällä hetkellä noin 50 %:lle perusopetuksen päättävistä kuopiolaisista nuorista; keväällä 2017 lukiokoulutukseen haki 52 % ikäluokasta. Perusopetuksen kasvava oppilasmäärä ja vetovoimaisuuden lisääntyminen edellyttää lukion aloituspaikkamäärän lisäämistä 1.8.2018 alkaen..

Lukion uudet opetussuunnitelmat on otettu käyttöön 1.8.2016 alkaen. Uuden opetussuunnitelman keskeisimmät tavoitteet ovat kasvu sivistyneeksi yhteiskunnan jäseneksi, tiedot ja taidot, elinikäinen oppiminen ja ohjaus sekä opiskeluympäristöt ja toimintakulttuuri. Kaksi Kuopion lukiota on mukana OKM:n tuntijakokokeilussa.

Erityisen tehtävän uudet pysyvät luvat myönnettiin 1.8.2018 alkaen. Uudistuksen myötä myös erityisen tehtävän toiminta- ja rahoitusmalli tulevat muuttumaan.

Opetusteknologian /tieto- ja viestintätekniiikan hyödyntäminen osana lukiopedagogiikkaa ja sähköinen ylioppilastutkinto on keskeinen toimintaympäristön muutos. Vuonna 2018 sähköisesti suoritettavien tutkintojen määrä kasvaa ja edellyttää edelleen tutkintoon sopivia tilaratkaisuja ja infraa sekä tv:n opetuskäytön ja koko oppimisympäristön jatkuvaa kehittämistä.

Tuleva sote-lainsäädäntö on merkittävä uudistus, joka vaikuttaa kasvun ja oppimisen tuen palveluiden ja henkilöstön sijoittumiseen tulevaisuudessa. Kasvun ja oppimisen tuen palveluiden (koulukuraattori- ja koulupsykologipalvelut) osalta on valtakunnallisesti linjattu, että em. palvelut jäävät kuntien järjestettäväksi myös vuoden 2020 jälkeen. Em. uudistukseen liittyen etenee myös lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma (Lape), jossa pyritään tekemään sellaisia suunnitelmia, että palvelut toimitsevat tulevaisuudessa asiakkaiden näkökulmasta entistä paremmin ja yksinkertaisemmin. Keskeistä on myös palveluiden (sote ja sivistyspalvelut) integraatio eli nykyistä parempi yhteensovittaminen tulevasta rakenneuudistuksesta huolimatta.

Ammatillisen koulutuksen tulevan lakiuudistuksen mukaisesti, joka toteutuu 2018, koulukuraattori- ja psykologipalveluiden piiriin tulevat myös aikuisopiskelijat. Tämä lisää asiakaspotentiaalia Kuopion osalta n. 1000 asiakkaalla.

Tuottavuutta lisäävät toimenpiteet

- Palveluverkostoa tarkastellaan yhdessä varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, nuorisopalveluiden ja lukiokoulutuksen kanssa. Tarkastelussa otetaan huomioon myös hyvinvoinnin edistämisen palvelut. Tarkastelu kohdentuu ajallisesti syksyyn 2017 ja vuoteen 2018.
- Tilojen yhteiskäyttöä kehitetään eri toimijoiden kanssa ja mahdollisista tarpeettomista tiloista luovutaan. Kehitetään eri palveluita tilojen yhteiskäyttöön sopiviksi.
- Henkilöstön hyvinvointiin kiinnitetään huomiota, ennaltaehkäisevänä toimenpiteenä jatketaan sähköisen terveystarkastuksen käyttöä. Perusopetuksen, nuorisopalveluiden ja lukiokoulutuksen sairauspoissaolojen vähentämiseksi laaditaan suunnitelma. Osaamisen kehittämistä edistetään erityisesti tvt-pedagogiikassa ja tarjotaan mahdollisuutta sisäiseen liikkuvuuteen.
- Sähköisten työvälineiden ja palveluiden käyttöä/käytettävyyttä kehitetään yhdessä tietohallinnon kanssa.
- Kv:n sitova tavoite on vähentää sairauspoissaolojen määrää 2 pv/htv. Palveluprosesseissa, joissa on toiminnan kannalta jouduttu ottamaan sijaisia, euromääräinen sijaiskustannusten vähennystavoite on n. 470 000 €, mikä tarkoittaa 11,2 htv vähennystä. Sairauspoissaolojen sijaisjärjestelyt turvataan.

Toiminnan painopisteet

Painopisteenä säilyy varhaiskasvatuspalveluiden, perusopetuksen ja kasvun ja oppimisen tuen avainprosessien yhteistyön ja sujuvien käytäntöjen kehittäminen. Sujuvin palveluprosessein ja tarkoituksenmukaisin työnjaoin voidaan nykyresursseinkin parantaa palveluiden vaikuttavuutta. Lisäksi ylläpidetään ja kehitetään saavutettua osaamista ja hyviä käytäntöjä.

Avoimien varhaiskasvatuspalveluiden kehittäminen ja määrällinen lisääminen jatkuu. Sisältö ja tarjonta säilytetään sellaisella tasolla, että se voi olla todellinen vaihtoehto perheille, joilla ei ole päivähoitopalveluiden tarvetta työn tai opiskelun vuoksi.

Varhaiskasvatuspalveluiden kysynnän kasvuun on viime vuosina vastattu yksityistä päivähoitoa lisäämällä, kaupungin rahoitus palveluun on kanavoitu palvelusetelien kautta. Vähenevän palvelukysynnän alueilla vähennetään mahdollisuuksien mukaan omaa palvelutuotantoa, säilyttäen kuitenkin päivähoito lähialueilla.

Opetussuunnitelmatyö jatkuu. Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti uuden tuntijaon ja uusien opetussuunnitelmien mukaiseen opetukseen on siirrytty syyslukukauden 2016 alusta lukien vuosiluokilla 1-6 sekä lukio-koulutuksessa. Kunta- ja koulukohtaista opetussuunnitelmatyötä on jatkettu ja Vuosiluokkien 7.-9. opetussuunnitelmat tuntijaon ja sisältöjen osalta otetaan käyttöön 1.8.2017 vuosiluokittain porrastetusti. Erityisesti arviointi ja sen kehittäminen sekä uusien opetussuunnitelmien mukaisen toimintakulttuurin kehittäminen ja juurruttaminen ovat keskeisiä painopistealueita sekä perusopetuksessa että lukiokoulutuksessa.

Johtamista, johtajuutta ja johtamisjärjestelmää kehitetään sekä perusopetuksessa että lukiokoulutuksessa tavoitteena yhteisen pedagogiikan luominen ja johtaminen (alueellinen johtaminen, pedagoginen johtaminen). Nuorisopalvelut on osa alueellisen johtamisen kehittämistä. Kokeilukulttuuria tuetaan kehittämisen välineenä. Lasten, nuorten ja henkilöstön hyvinvointiin kiinnitetään erityistä huomiota.

Henkilöstön osaamisen kehittämisessä edetään digitutoroinnin ja –mentoroinnin avulla ja tutor-opettajatoimintaa laajennetaan myös muille osaamisen alueille.

Nuorisopalvelujen toimintaohjelman painotuksia ovat mm. osallisuus ja yhteisöllisyys, etsivä nuorisotyö ja digitaalisuus nuorisotyössä.

Nuorten yhteiskuntatakuun toteutumista ja nuorten ohjaus- ja palveluverkoston toimivuutta seurataan ja arvioidaan säännöllisesti. Uudessa nuorisolaissa korostetaan:

- 1) koota tietoja nuorten kasvu- ja elinoloista sekä arvioida niiden pohjalta nuorten tilannetta paikallisen päätöksenteon ja suunnitelmien tueksi;
- 2) edistää nuorille suunnattujen palvelujen yhteensovittamista, yhteisiä menettelytapoja nuoren palveluihin ohjaamisessa sekä tiedonvaihdon sujuvuutta;
- 3) edistää yhteistyötä nuorisotoiminnan toteutumiseksi.

Lukiokoulutuksen toiminnan painopisteitä ovat mm. hyvinvoinnin edistäminen, ajanmukaisten oppimisympäristöjen ja välineiden kehittäminen ja hyödyntäminen, opettajien osaamisen kehittäminen tarpeita vastaavaksi, korkeakoulu-yhteistyön kehittäminen, kansainvälinen verkostoituminen sekä lukuvuosisuunnittelu ja laatu-työ. Kansainvälisen toiminnan kehittämiseksi tavoitteena on vakinaistaa hankepohjainen NEST-osaamiskeskus.

Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden uudelleen organisointi tulee koskemaan Kasvun ja oppimisen tuen palveluita merkittävästi. Yhteiseen suunnitteluun ja kehittämiseen osallistuminen on ensi vuoden merkittävin painopistealue. Yhteistä suunnittelua viedään eteenpäin palvelualueen sisällä sekä ulkoisen yhteistyön kautta. Peruskoulujen ja lukioiden toimintakulttuuria ja oppimisympäristöjä kehitetään vahvasti yhteistyön, osallisuuden sekä lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämisen kautta.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma valmistuu syksyllä 2017. Siinä tullaan linjaamaan kaupunkitasoiset hyvinvointitavoitteet. Suunnitelma tuodaan syksyllä kaupungin hyvinvointiryhmään ja sen jälkeen valtuuston hyväksyttäväksi.

Toiminnan painopisteiden vaikutukset osaamis- ja henkilöstötarpeeseen sekä henkilöstövaikutukset

Varhaiskasvatuspalveluiden koko henkilöstön yhteistyöosaamista kehitetään. Esille nousee asiakasyhteistyö peruspalvelun tasolla, jossa haasteena on vanhempien ja perheiden osallistuminen palvelujen muotoiluun sekä yhteistyön parantaminen kaupungin muiden lapsiperhepalveluiden järjestäjien ja yksityisen sektorin kanssa. Muut henkilöstökoulutuksen painopisteet ovat kasvatusyhteistyön kehittäminen, ammattitaidon ylläpitäminen ja kehittäminen sekä työelämäosaaminen.

Varhaiskasvatuksessa yksityisen palvelutarjonnan lisääntyminen saattaa vähentää oman henkilöstön tarvetta. Muutos hoidetaan eläkepoistumaa hyväksikäyttäen. Mikäli eläkepoistuma ei ole riittävä, sijoitetaan vakinaisia työntekijöitä työskentelemään pitkissä sijaisuuksissa, jolloin ulkopuolisia sijaisia ei palkata.

Uuden opetussuunnitelmien vakiinnuttamisessa erityisesti oppilasarviointiin ja TVT:n opetuskäyttöön liittyvä osaaminen edellyttää opetushenkilöstön koulutusta. Opettajien digiosaamista päivitetään jatkuvasti pedagogisen tuen ja erilaisten tukimateriaalien avulla. Maahanmuuttajalasten ja -nuorten määrän kasvu edellyttää ohjauksen ja koordinoinnin kehittämistä. Toimiminen monialaisissa ryhmissä edellyttää hyvää pohjakoulutusta. Nuorisonohjaajan varsinainen osaaminen korostuu nuorten kohtaamisessa, taito joka saavutetaan työkokemuksen ja koulutuksen myötä.

Lukiokoulutuksessa sähköiseen ylioppilastutkintoon valmistautuminen sekä ajanmukaisten oppimisympäristöjen ja välineiden kehittäminen ja hyödyntäminen edellyttävät opettajien täydennyskoulutusta ja resursointia fyysiseen oppimisympäristöön sekä tietoverkkoihin.

Laki oppilas- ja opiskelijahuollosta (2014) edellytti henkilöstön rekrytointia. Valtakunnalliset suositukset henkilöstömitoitukseen ovat kuraattoreiden osalta 800 oppilasta / opiskelijaa / 1 kuraattori ja 1000 oppilasta / opiskelijaa / psykologi. Aikaisempien vuosien henkilöstön lisäyksistä huolimatta Kuopiossa jäädään suosituksista tältä osin n. 300 oppilaalla/opiskelijalla. Ammatillisen koulutuksen lakiuudistuksen vuoksi tulee tarve tarkastella henkilöstö määrää.

Henkilöstövaikutukset (määrälliset)

Kasvun ja oppimisen palvelualueen kokonaistyöajaksi ilman tukitoimina tarvittavaa työllistämistä on vuodelle 2018 asetettu 2 403 henkilötyövuotta. Talousarviossa asetetaan tavoitteeksi sairauspoissaolojen vähentäminen kahdella (2) päivällä/henkilötyövuosi. Kasvun ja oppimisen palvelualueella tämä tarkoittaa sairauspoissaolojen vähentymistä vuoden 2017 ennusteen 15 kalenteripäivästä 13 kalenteripäivään/htv. Laskennallisesti tämä tarkoittaisi sitä, että palvelualueen henkilöstön tuottavuus lisääntyisi 11,8 henkilötyövuotta poissaolojen vähentyessä. Lisäksi poissaolojen euromääräinen vähentämistavoite alentaa palvelualueen sijaiskustannuksia niissä yksiköissä, joissa poissaolot ovat aiheuttaneet sijaiskustannuksia. Kasvun ja oppimisen palvelualueella tämä tavoite tarkoittaa em. tuottavuuden lisääntymisen lisäksi 11,2 henkilötyövuoden suurista kustannusten säästymistä n. 470 000 eurolla. Sairauspoissaolojen sijaisjärjestelyt turvataan.

Kasvun ja oppimisen palvelualueella valtuuston asettaman tavoitteen toteuttaminen tarkoittaa päiväkotihoidon ja esiopetuksen, perhepäivähoidon, perusopetuspalvelujen ja lukiokoulutuksen sekä operatiivisten tukipalvelujen sijaiskustannusten vähentämistä. Työyksikköjen esimiehet laativat yhdessä henkilöstön kanssa vuoden 2018 osalta sitovat työhyvinvointisuunnitelmat, joihin kirjataan yhteisön kehittämisen kohteet, aikataulut ja vastuut. Suunnitelmat kootaan avainprosesseittain ja ne käsitellään palvelualueen johtoryhmissä ja tavoitteiden toteutumista seurataan osavuosikatsausten yhteydessä johtoryhmässä ja lautakunnissa.

Esimiesten osaamista poissaoloja ennaltaehkäisevien työmenetelmien käyttämisestä ja työyhteisön kehittämisestä vahvistetaan. Kehityskeskusteluista laaditaan yhteenvedot, jotka käydään avainprosesseittain asiakkuusjohtajien johdolla läpi.

Varhaiskasvatustalaki ja -asetus sekä perusopetus- ja lukiolaki asetuksineen asettavat toiminnalle puitteet, joiden mukaan kaupungin on toimittava palveluja järjestäessään (mm. ryhmäkoot ja henkilöstömitoitus).

Henkilöstön ja osaamisen saatavuus

Lastentarhanopettajan tutkinnon yliopistossa suorittaneita lastentarhanopettajia ei tehtäviä täytettäessä ole viime vuosina ollut riittävästi tarjolla, myös kesken toimintavuoden tarvittavista lastentarhanopettajien sijaisista on pula. Lastenhoitajien kohdalla työvoimatarjonta on hyvä. Perhepäivähoitajien rekrytointia vahvistetaan jatkamalla perhepäivähoitajien oppisopimuskoulutusta yhteistyössä Sakkyn kanssa. Lisäksi tarkastellaan / laaditaan lastenhoitajien, lastentarhanopettajien ja päiväkodinjohtajien tvat. Samassa yhteydessä tarkastellaan Kuopion tilanne valtakunnallisesti ko. henkilöstöryhmien palkkauksen osalta.

Perusopetus- ja nuorisopalveluissa sekä lukiokoulutuksessa pätevän henkilöstön (opettajien, koulunkäynnin ohjaajien, koulusihteerien, nuorisonohjaajien) saatavuus on erittäin hyvä. Sosiaaliseen nuorisotyöhön on ollut vaikeuksia saada pätevää henkilöstöä.

Psykologien rekrytoinnissa tilanne on kaupunkitasoisesti haastava.

Rekrytoinneissa hyödynnetään ensisijaisesti kaupungin omaa, olemassa olevaa henkilöstöä sijoittamalla mahdollisuuksien mukaan avoinna oleviin tehtäviin.

Suunnitelma ulkoisten palvelujen käytöstä

Päivähoitokysynnän kasvuun vastataan palveluiden hankintaohjelmassa tarkemmin linjatulla tavalla pääasiassa yksityisellä palvelutuotannolla. Alueellisesti on kuitenkin huolehdittava, ettei yksityinen sektori saa palvelutuotannosta jollakin alueella liian suurta osuutta vastattavakseen.

Perusopetuksessa seurakunnat, yhdistykset ja seurakunnat tuottavat osan koululaisten iltapäivätoiminnasta.

Nuorten leiritoimintaan käytetään ulkopuolisia palveluita. Kaupungissa toimii lisäksi yksityiset Kristillinen koulu ja Steiner-koulu.

Kuopiolaisten, muualla opiskelevien opiskelijahuollon palveluista sekä sijoitettujen lasten opiskelijahuollon palveluista maksetaan toisista kunnista tulevan laskutuksen mukaan.

Psykologisten tasotutkimusten järjestämiseen esikouluun lähteville ja alle 16-vuotiaille perusopetusikäisille kehitysvammaisille joudutaan käyttämään ostopalveluja.

1. KASVAVA KUOPIO

Vetovoimainen innovaatio- ja oppimisympäristö sekä laadukas koulutusketju

Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet
Jatketaan tulevaisuuden kouluverkoston kehittämistä	Palveluverkoston kokonaistarkastelu on käynnistetty (varhaiskasvatuspalvelut, perusopetus- ja nuorisopalvelut ja lukiopalvelut yhdessä muiden palvelualueiden ja toimijoiden kanssa).
Toteutetaan koulutuspoliittista ohjelmaa.	Päätös koulutuspoliittisesta ohjelmasta on tehty ja konkreettiset tavoitteet on viety käyttösuunnitelmaan.

Kuopion tunnettuus ja edunvalvonta

Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet
Työssäkäyntialueen yhteistyötä laajennetaan ja tiivistetään alueen elinvoiman vahvistamiseksi.	Tiivistetään yhteistyötä yliopiston ja muiden oppilaitosten kanssa.

Rohkea kaupunkikehitys, elinvoimainen kaupunkikeskusta, monimuotoinen kaupunkikulttuuri

Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet
Savilahden rakentaminen ja muut kärkihankkeet etenevät suunnitellusti.	Kansainvälinen koulutuspolku suunnitteilla.

2. HYVINVOIVA KUOPIO

Aktiivisuuteen innostava arki

Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet
Tuetaan aktiivista elämäntapaa luomalla edellytyksiä omatoimiselle aktiivisuudelle. Aktivoidaan erityisesti tukea tarvitsevia lapsia ja nuoria sekä ikäihmisiä liikkumaan ja harrastamaan sekä terveellisiin elämäntapoihin.	Toteutetaan koulutuspolittisen ohjelman periaatteita (mm. nuorisovaltuusto, lapsiparlamentti, oppilas- ja opiskelijakunnat). Jatketaan olemassa olevia hyviä käytänteitä mm. varhainen puheeksi otto, Pienet lapset liikkeelle, Liikkuva koulu, Kulttuuri- ja liikuntapolku.

Varhainen tuki

Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet
Lapsiperheet saavat tarvittaessa varhaista ja avoimuuden tukea. Kaikki peruskoulusta valmistuvat saavat jatko-opiskelupaikan.	Ollaan mukana Lape-hankkeessa. Tehostetaan perusopetuksen kolmiportaisen tuen toimivuutta. Lisätään oppilaan ohjauksen ja tuen yhteistyötä perusopetuksen, nuorisopalveluiden ja toisen asteen toimijoiden kesken. Lisätään lukion aloituspaikkoja ja lisäopetuspaikkoja tarpeen mukaan, tehdään yhteistyötä Sakkyn kanssa.

Työllistyminen ja toimeentulo

Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet
Toteutetaan aktiivisia toimenpiteitä (henkilöstöpolitiikka, hankintapolitiikka, yritysyhteistyö, eläkeselvittelyt jne.) pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseksi ja työmarkkinatuen kunta-osuusmaksun pienentämiseksi.	Työllistetään pitkäaikaistyöttömiä mahdollisuuksien mukaan. Nuorisopalveluiden monialainen työryhmä seuraa nuorten työllistymistä ja tekee tarvittavia toimenpideehdotuksia.

Turvallinen ja viihtyisä elinympäristö

Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet
Kehitetään uudenlaisia monipuolisia lähipalvelu-alueita ja lähipalvelukonsepteja yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa (vrt. Männistö, Jynkkä).	Palveluverkostosuunnittelussa huomioidaan palvelujen monipuolisuus ja tilojen monipuolinen ja tehokas käyttö.
Tuetaan asuinalueiden omatoimisuutta ja oma-leimaisuutta (pitäjäraadit, talkooraha, yms.).	Mahdollistetaan tilojen aktiivinen käyttö alueiden asukkaille.
Parannetaan yleisesti Kuopion turvallisuutta yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.	Tavoitteena turvalliset koulumatkat yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.
Hyödynnetään asiakas- ja asukastietoa turvallisen elinympäristön kehittämisessä.	Koulua ja koulun ympäristöä kehitetään yhteisöllisesti alueen asukkaiden ja muiden toimijoiden kanssa.

3. RESURSSIVIISAS KUOPIO

Kiertotalous ja resurssien viisas käyttö

Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet
Otetaan käyttöön sähköinen kokouskäytäntö hallituksessa, lautakunnissa ja valtuustossa.	Toteutetaan sähköinen kokouskäytäntö lautakunnan kokouksissa.
Parannetaan tilojen monikäyttöisyyttä ja tehostetaan tilankäyttöä.	Palveluverkostosuunnittelussa huomioidaan tilojen monikäyttöisyys ja niiden tehokas käyttö.

Viisas liikkuminen

Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet
Edistetään pyöräilyä ja jalankulkua sekä joukko-liikenteen käyttöä sekä kulkuneuvojen yhteiskäyttöä. Laaditaan pyöräilyn kehittämissuunnitelma.	Ohjataan lapsia ja nuoria kulkemaan turvalliset koulumatkat kävellen tai pyöräillen.
Kehitetään maaseutualueen liikkumismahdollisuuksia palveluihin.	Hyödynnetään kaikissa kuljetuksissa yhteiskäyttöä.

4. UUDISTUVA KUOPIO

Kyvykäs ja innostunut henkilöstö ja uudistuva johtaminen

Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet
Jalkautetaan uutta kaupunkistrategiaa.	Strategia viedään käytäntöön toimintatasolle.
Tuetaan hankinta- ja omistajapolitiikalla kaupunkistrategian toteutumista.	Hankinnat toteutetaan hankintaohjelman mukaisesti.

Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet
Toteutetaan henkilöstön työhyvinvointia parantavia toimenpiteitä. Henkilöstön sairauspoissaolot vähenevät 2 kalenteripäivää/henkilötyövuosi. Sairauspoissaolojen sijaisjärjestelyt turvataan.	Esimiesten/henkilöstön koulutus ja vastuutus. Työyhteisötaitojen ja työmenetelmien kehittäminen. Poissaolojen seurannan kehittäminen ja varhaisen puuttumisen malli. Vahva yhteistyö työterveyshuollon kanssa ennaltaehkäisevään toimintaan.
Kehitetään päätöksenteon avoimuutta ja viestintää.	Osallistetaan henkilöstöä/asukkaita/asiakkaita päätöksenteon valmisteluvaiheessa. Luodaan toimintamalleja osallistamisprosessiin, koulutetaan esimiehet ja henkilöstö toimintamallin toteuttamiseen.

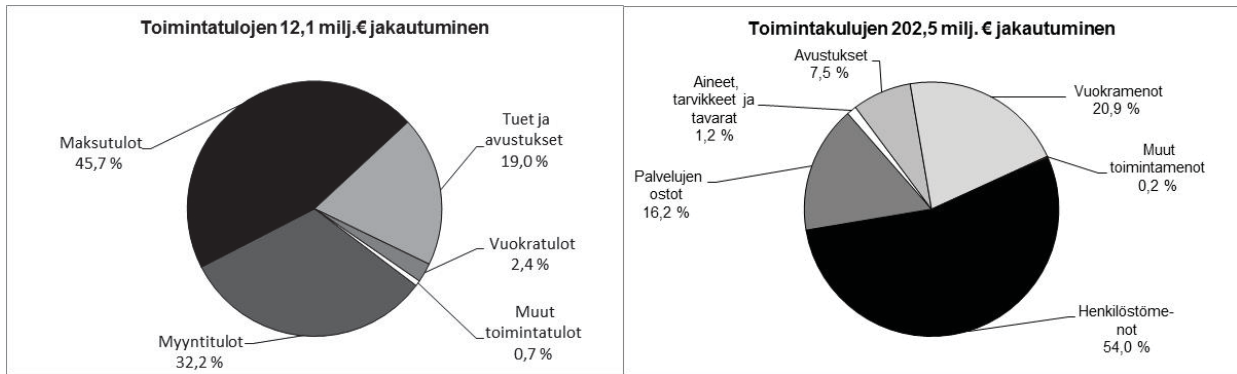
Sujuva ja uudistuva toiminta

Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet
Digitalisoidaan ja sujuvoitetaan palveluprosesseja.	Kehitetään edelleen sähköisiä palveluja. Ollaan mukana Tulevaisuuden kuntien ICT-yhteistoiminnan toteuttamishankkeessa.
Osallistutaan maakunta- ja soteuudistuksen valmisteluun ja varaudutaan omassa toiminnassa tulevaan muutokseen, jotta muutos toteutuisi mahdollisimman sujuvasti asiakkaille ja henkilöstölle.	Ollaan mukana sote- ja maakuntauudistuksen valmistelussa (mm. maakunnallinen Lape-hanke).
Uudistetaan ja kehitetään toimintaa mm. erilaisien kokeilujen avulla ja ottamalla käyttöön hyviä toimintatapoja.	Kehitetään toimintaympäristön ja asiakkaiden tarpeiden mukaisia toimintatapoja ja palveluita.

Kestävä talous

Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet
Toimitaan taloudellisesti ja parannetaan tuottavuutta, jotta kaupungin taloudellinen tulos on suunnitellun mukainen ja tasapainossa valtuustokauden aikana. Myydään ja luovutaan palvelutuotannon kannalta tarpeettomista tiloista ja samalla vähennetään kaupungin korjausvelkaa. Toteutetaan laajempaa strategian mukaista investointiohjelmia.	Toimitaan taloudellisesti ja tehokkaasti.

	TP 2016 1 000 €	TA+TAMU 2017 1 000 €	TPE 09/2017 1 000 €	TA 2018 1 000 €	Muutos-% Tpe17-Ta18
TOIMINTATULOT	13 901	14 536	13 439	12 076	-10,1 %
TOIMINTAMENOT	-195 019	-198 629	-198 867	-202 482	1,8 %
TOIMINTAKATE	-181 118	-184 093	-185 428	-190 407	2,7 %

Mittaristo

Avainprosessi: Varhaiskasvatuspalvelut						
Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TP 2015	TP 2016	KS 2017	Ennuste 2017	TA 2018
Kunnallinen päiväkotihoido	Lasten määrä *)	3 899	3 938	4 177	4 101	4 116
	Päiväkotien täyttöaste					
	- haja-asutusalueen täyttöaste	90	85	90	90	90
	- taajama-alueen täyttöaste	97	97	97	97	97
	Bruttokustannus €/lapsi	-12 527	-12 826	-12 276	-13 307	-13 212
	Nettokustannus €/lapsi	-11 053	-11 381	-10 855	-10 926	-12 275
	Päivähoidon tilojen määrä m ²	37 429	38 977	41 820	41 720	41 838
	Tilojen määrä m ² /lapsi	10	10	10	10	10
Yksityinen päiväkotihoido	Lasten määrä	667	787	871	933	1 173
	Nettokustannus €/lapsi	-7 960	-8 335	-8 228	-8 305	-8 705
Kunnallinen perhepäivähoido	Lasten määrä *)	476	483	540	485	470
	Bruttokustannus €/lapsi	-10 986	-11 316	-11 450	-11 430	-11 717
	Nettokustannus €/lapsi	-9 409	-9 737	-9 534	-8 857	-10 742
Yksityinen perhepäivähoido	Lasten määrä	91	74	73	70	70
	Nettokustannus €/lapsi	-5 489	-5 972	-6 056	-5 760	-5 874
Hoidossa olevien lasten määrä yhteensä		5 133	5 282	5 661	5 589	5 829
Varhaiskasvatuksen osallistumis-% (0-6 v)		61,49	62,83	-	64,17	66,35
Avoimet varhaiskasvatuspalvelut	Lasten määrä	660	730	750	750	750
	Bruttokustannus €/lapsi	-900	-1 069	-889	-1 102	-1 100
Kotihoidon ja yks. hoidon tuki Kelalle	Lasten määrä	1 840	1 770	1 863	1 806	1 700
	Nettokustannus €/lapsi	-3 097	-3 128	-3 063	-3 103	-2 930

Lasten määrä on kuukausittain hoidossa olevien lasten keskiarvo.

Kunnallisen ja yksityisen päivähoiton hintoja verrattaessa on otettava huomioon, että kunnallisen hoidon hintaan kuuluu palvelualuekokonaisuuden suunnittelu- ja hallintokustannukset, vuoro- ja iltahoito, loma-aikainen hoito, järjestämisvelvoitteen täyttäminen sekä erityistä tukea tarvitsevien lasten tukipalvelut, joita yksityisellä palveluntuottajalla ei ole.

Kunnallisen päiväkotihoidon ja yksityisen päiväkotihoidon €/lapsi kustannus sisältää myös esiopetuksen.

Avainprosessi: Perusopetus- ja nuorisopalvelut

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TP 2015	TP 2016	KS 2017	Ennuste 2017	TA 2018
Perusopetus	Oppilasmäärä 20.9.	9 909	9 920	10 470	10 460	10 590
	Erityisen tuen oppilaiden osuus oppilasmäärästä % *	6,1 %	5,8 %	6,0 %	6,0 %	6,0 %
	Luokamuotoisen erityisopetuksen oppilaiden osuus koko oppilasmäärästä % *	4,3 %	3,8 %	4,0 %	4,0 %	4,0 %

Avainprosessi: **Perusopetus- ja nuorisopalvelut**

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TP 2015	TP 2016	KS 2017	Ennuste 2017	TA 2018
	Bruttokustannus €/oppilas, kaikki vuosiluokat	-9 270	-9 301	-9 337	-9 337	-9 314
	Nettokustannus €/oppilas, vähennetty hankerahoitus	-9 010	-9 096	-9 170	-9 170	-9 154
	Opetusryhmän keskikoko 1-6 luokilla *	17,2	17,3	17,2	17,2	17,2
	Opetusryhmän keskikoko 7-9 luokilla *	18,3	18,0	18,3	18,3	18,3
	Yleisopetuksen tuntimäärä/oppilas *	1,72	1,73	1,72	1,72	1,72
	Perusopetuksen tilojen määrä m ²	130 843	132 922	137 047	133 481	133 420
	Tilojen määrä m ² /oppilas	13	13	13	13	13
Nuorisopalvelut	Asiakaskäyntien lukumäärä	214 418	210 454	215 000	213 000	215 000
	Suunnitelmallisesti tuettujen nuorten määrä	458	193	400	200	400
	Bruttokustannus €/asiakaskäynti	-16	-16	-16	-16	-16
	Nuorisopalveluiden tilojen määrä m ²	10 338	9 364	9 281	9 281	9 042

Perusopetuksen bruttokustannuksissa ei ole huomioitu kotikuntakorvausmenoja.

* Tunnusluvut on otettu Kouluikkunan tiedoista. Ryhmäkokolaskennassa on otettu huomioon joissakin aineissa käytettävät jako- ja hanketunnit, jotka pienentävät varsinaisia luokkakokoja. Kuopion kouluverkko on alueellisesti laaja ja oppilasmäärissä on alueittain suuria eroja, minkä vuoksi myös opetusryhmien koko vaihtelee alueellisesti.

Avainprosessi: **Lukiokoulutus ja toisen asteen yhteistyön palvelut**

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TP 2015	TP 2016	KS 2017	Ennuste 2017	TA 2018
Lukiokoulutus	Valtionosuuteen oikeuttava painotettu opiskelijamäärä	2 284	2 399	2 355	2 431	2 446
	Kahden tutkinnon koulutuksen opisk.määrä	250	250	250	236	210
	Peruskoulun päättäneiden lukiokoulutukseen hakevien määrä (%)	53 %	53 %	53 %	53 %	53 %
	Peruskoulun päättäneiden lukiokoulutukseen päässeiden määrä (%)	51 %	50 %	52 %	52 %	52 %
	Vieraskuntalaisten osuus lukion aloittaneista (%)	22 %	28 %	25 %	25 %	25 %
	Ensisijaisten hakijoiden määrä/lukioiden aloituspaikat	113	112	112	122	110
	Päivälukion kaikkien kurssien lukumäärä	2 390	2 390	2 390	2 390	2 390
	Bruttokustannus €/opiskelija, kaikki vuosikurssit *	-7 240	-6 840	-7 160	-7 160	-7 153
	Lukioiden tilojen määrä m ²	19 903	18 925	19 644	19 708	19 346
	Tilojen määrä m ² /opiskelija	9	8	8	8	8

Avainprosessi: **Kasvun ja oppimisen tuen palvelut**

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TP 2015	TP 2016	KS 2017	Ennuste 2017	TA 2018
Koulupsykologi-palvelut	Koulupsykologipalveluja käyttävien asiakkaiden määrä oppilasmäärästä (0-10 luokkalaiset)	7 %	9 %	8 %	8 %	8 %
	Oppilaita/koulupsykologi	1 267	1 222	1 222	1 222	1 222
	Koulupsykologipalveluja käyttävien asiakkaiden määrä lukion opiskelijamäärästä	7 %	11 %	9 %	10 %	10 %

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TP 2015	TP 2016	KS 2017	Ennuste 2017	TA 2018
	Lukion opiskelijoita/psykologi	1 455	1 698	1 698	1 698	1 698
	Psykologipalveluja käyttävien asiakkaiden määrä 2. asteen ammatillisen koulutuksen opiskelijamäärästä	6 %	8 %	7 %	8 %	8 %
	Ammatillisen koulutuksen opiskelijoita/psykologi	1 455	1 543	1 534	1 534	1 534
Koulukuraattori- palvelut	Koulukuraattori palveluja käyttävien asiakkaiden määrä oppilasmäärästä (0-10 luokkalaiset)	9 %	9 %	9 %	9 %	9 %
	Oppilaita/koulukuraattori	1 327	1 265	1 265	1 265	1 265
	Kuraattori palveluja käyttävien asiakkaiden määrä lukion opiskelijamäärästä	2 %	6 %	5 %	5 %	5 %
	Lukion opiskelijoita/kuraattori	1 455	2 122	2 122	2 122	2 122
	Kuraattori palveluja käyttävien asiakkaiden määrä 2. asteen ammatillisen koulutuksen opiskelijamäärästä	13 %	13 %	11 %	11 %	11 %
	Ammatillisen koulutuksen opiskelijoita/kuraattori	1 455	1 158	1 150	1 158	1 158

		TP 2015	TP 2016	KS 2017	Ennuste 2017	TA 2018
Kasvun ja oppimisen palvelualue						
Henkilöstömittarit	Kokonaistyöaika (ilman työllistämistä)	2 242	2 309	2 400	2 408	2 403
	Sairauspoissaolot kalenteripv / htv	15	15,9	14	15	13

Varhaiskasvatuspalvelut

Toiminta-ajatus

Varhaiskasvatuspalvelut tarjoavat yhdessä perheiden ja muiden toimijoiden kanssa lapselle turvallisen, kehitykselle ja oppimiselle ja leikille suotuisan kasvuympäristön. Varhaiskasvatus on aikaansa seuraavaa ja kestävää kehitystä tukevaa. Varhaiskasvatuksen arvoina ovat palveluhenkisyys, luottamuksellisuus sekä lasten ja perheiden osallisuus. Varhaiskasvatus tukee lapsen kasvua itseensä luottavaksi, yhteistyökykyiseksi ja vastuuntuntoiseksi ihmiseksi.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Varhaiskasvatuspalveluiden kysyntä on jatkanut kasvuaan viime vuodet; työelämän muutokset ovat lisänneet etenkin kalliimman iltaja viikonloppuhoidon sekä vuorohoidon kysyntää. Myös suurten ikäluokkien eläkkeellejäänti on lisännyt palvelun kysyntää; poistumaa korvaavat uudet työntekijät ovat nuoria lapsiperheiden vanhempia. Talousalueen kasvavaan työvoimatarpeeseen perustuvaan kysyntään on pyritty vastaamaan lisäämällä yksityisiä, palvelusetelillä tuettuja päivähoitopalveluja, mutta se ei ole kyennyt tyydyttämään kaikkea kasvua; kunnallisessa päivähoitossa on kasvun vuoksi jouduttu turvautumaan nopeisiin väliaikaisiin ratkaisuihin. Muuta kysyntää on pyritty ohjaamaan kevyempiin avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin, joiden tarjontaa on myös lisätty.

Tulevina vuosina alle kouluikäisten lasten määrä jatkaa edelleen kasvamista. Väestöennusteen mukaan alle kouluikäisten lasten määrä kasvaa v. 2021 saakka n. 100 lapsella vuosittain ja sen jälkeen edelleen muutamalla kymmenellä lapsella joka vuosi vuoteen 2024 saakka.

Päivähoidon suhteellinen kysyntä on viime vuodet kasvanut yhdellä prosenttiyksiköllä joka vuosi: tällä hetkellä kunnallisessa tai yksityisessä päivähoitossa on n. 64 % alle kouluikäisistä lapsista ja osallistumisprosentin ennustetaan nousevan 66%: n vuonna 2018. Kasvuennusteen taustalla on 1.1.2018 voimaantuleva varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutokset, jonka seurauksena asiakkaiden päivähoitomaksut alenevat. Muiden suurten kaupunkien sama tunnusluku on edelleen Kuopiota korkeampi. Palveluissa varaudutaan myös maahanmuuttajalasten määrän kasvuun.

Kunnallisen perhepäivähoidon kysyntä ja tarjonta on laskenut Kuopiossa vain vähän valtakunnalliseen kehityssuuntaan verrattuna. Perhepäivähoitajien työaikamääräykset ovat tuottaneet perhepäivähoitajille säännöllisiä vapaapäiviä, minkä vuoksi perheille joudutaan osoittamaan vapaapäiviksi varahoitopaikkoja. Varahoidon järjestelyt ovat kaventaneet perhepäivähoidon ja päiväkotihoidon välistä kustannuseroa.

Perhepäivähoito on kuitenkin palveluna välttämätön lisäresurssi, jolla pyritään osaltaan vastaamaan kasvavaan palvelunkysyntään. Lisäksi tietty osa perheistä haluaa lapsensa mieluummin perhepäivähoitoon eli palvelulla on edelleen myös kysyntää.

Yksityisten päiväkotipalveluiden tuottajat ovat edelleen kiinnostuneita Kuopiosta; vuoden 2018 tammikuussa aloittaa Saaristokaupungissa uusi yksityinen päiväkotikoti. Saaristokaupunkiin on tulossa myös toinen yksityinen päiväkotikoti 1.8.2018. Lisäksi Kettulanlahteen sekä keskustaan on suunnitteilla yksityiset päiväkodit. Vuoden 2018 alussa yksityisen päivähoitosisuus palveluista on yli 20 %: a. Palvelu- ja hankintaohjelman linjausten mukaisesti Saaristokaupunkiin on vireillä myös kunnallisen päiväkodin rakentaminen; näin alueella tasapainottuu yksityisen ja kunnallisen päivähoitosisuus tarjonnassa syntynyt epätasapaino. Saaristokaupungin osalta yksityisen palvelun osuus on jo 50 %: a.

Paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat otettiin käyttöön 1.8.2017. Suunnitelmalla on talousarviovaikutuksia v. 2018 lasten monilukutaidon ja tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen kehittämistavoitteiden kautta. Tavoitteiden saavuttamiseksi kaupungin päiväkoteihin täytyy hankkia lisää välineistöä, mm. tablettitietokoneita ja ohjelmistoja sekä rakentaa opetusta tukeva digitaalinen oppimisympäristö. Nykyinen välineistö on vanhentunutta ja laitteita on vähän.

Talousarviovaikutuksia syntyy myös lisääntyneestä ilta- viikonloppu- ja vuorohoidosta. Ko. palveluihin täytyy jatkossa sijoittaa lastentarhanopettajia varhaiskasvatussuunnitelman edellyttämän laadun ja pedagogiikan varmistamiseksi.

Tuottavuutta lisäävät toimenpiteet

Kaupungin tuottavuusohjelmassa on esitetty seitsemän kokonaistuottavuuden osatekijää. Tuottavuusohjelmassa esitetyn luokittelun mukaiset tuottavuutta lisäävät toimenpiteet varhaiskasvatuspalveluissa ovat suunnitelmakaudella:

1. Henkilöstö, osaaminen ja hyvinvointi:

- a. Varhaiskasvatuksen pedagogisen johtamisen kolmivuotinen koulutuskokonaisuus (2015-2017). Päiväkodinjohtajat, lastentarhanopettajat, varhaiskasvatuksen erityisopettajat ja lastenhoitajat yht. n. 800 työntekijää on koulutettu. Vastaava pedagogisen johtamisen koulutuskokonaisuus toteutetaan perhepäivähoitajille vuonna 2018.
- b. Työergonomian parantaminen uusimalla päiväkotikalustoa laaditun ohjelman mukaisesti.
- c. Sisäisen liikkuvuuden edistäminen
- d. Sairauspoissaolojen vähentäminen 2pv/thv. Laaditaan ja päivitetään työhyvinvointisuunnitelmat.

2. Sähköisten palveluiden kehittäminen:

- a. Sähköisten palveluiden kehittämistavoitteena on palvella perheitä suoraviivaisemmin huomioiden asiakaslähtöisyys ja asiakkaan tietosuoja. Laaditaan kehittämissuunnitelma v. 2018 – 2022 jonka mukaisesti; palvelupäätösten ja asiakasmaksupäätösten sähköisen tiedoksianton käyttöönotto, paperilaskujen osuuden vähentäminen päivähoiton asiakaslaskutuksessa ja sähköinen hoitotarpeen ilmoittaminen. Sähköisten palvelujen kehittämistyötä jatketaan lapsen varhaiskasvatussuunnitelman ja huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön osalta. Tiedotteet huoltajille laaditaan nykyisellään jo sähköisesti. Kehittämistyö kohdentuu sovellukseen joka mahdollistaa tiedotteiden lukemisen puhelimeen tai tablettiin asennetun sovelluksen kautta.

3. Palveluverkon ja toimitilojen käytön tehostaminen

- a. Osallistutaan yhdessä muiden palveluiden kanssa palveluverkostoselvityksen laadintaan.
- b. Päivärannan, Saaristokaupungin, Nilsiän, Maaningan, Juankosken, Hiltulanlahden, Länsirannan ja Karttulan hankkeiden valmistelun jatkaminen. Palveluverkkoa tiivistetään kokoomalla toimintaa suurempiin palveluyksiköihin ja terveisiin tiloihin.
- c. Keskustan, koillisen alueen ja Puijonlaakson tilaongelmien nopea ratkaiseminen. Tavoitteena päästä eroon epäkäytännöllisistä tiloista ja toisaalta vastata kasvavaan palvelunkysyntään järkevillä tilaratkaisuilla.

4. Palvelujärjestelmän, innovaatioiden ja prosessien kehittäminen

- a. Varhaisen ja erityisen tuen uudelleenjärjestely alueilla, erityisryhmien vähentäminen ja konsultatiivisen ja ohjaavan työotteen vieminen päiväkoteihin varhaiskasvatuksen erityisopettajien työpanosta lisäämällä.
- b. Avoimien varhaiskasvatuspalveluiden vahvistaminen alueellisena palveluna

Toiminnan painopisteet

Varhaiskasvatuspalveluiden, perusopetuksen ja kasvun ja oppimisen tuen avainprosessien yhteistyön ja sujuvien käytäntöjen kehittäminen ovat edelleen keskeisiä toiminnan painopisteitä. Sujuvin palveluprosessin ja tarkoituksenmukaisin työnjaoin voidaan nykyresursseinkin parantaa palveluiden vaikuttavuutta. V. 2018 on tarkastelussa mm. yhteiseen aluejakoon siirtyminen.

Varhaiskasvatuspalveluiden edustajat ovat mukana lasten, nuorten ja lapsiperheiden palveluiden uudistamistyössä, joka liittyy sote-uudistukseen.

Avoimien varhaiskasvatuspalveluiden kehittäminen ja määrällinen lisääminen jatkuu. Sisältö ja tarjonta säilytetään sellaisella tasolla, että se voi olla todellinen vaihtoehto perheille joilla ei ole päivähoitopalveluiden tarvetta työn tai opiskelun vuoksi. Vuoden 2016 syyskaudella avoimien varhaiskasvatuspalveluiden johtaminen ja ohjaaminen jaettiin kolmelle päiväkodinjohtajalle. Keskitetyn johtamisen jakamisella kolmelle esimiehelle pyritään avoimia varhaiskasvatuspalveluja liittämään vahvemmin muihin alueellisiin varhaiskasvatuspalveluihin.

Kuopion varhaiskasvatuksessa painopistealueiksi vuosiksi 2016 -2018 on määritelty leikki ja lasten osallisuus ja vuosiksi 2017 - 2018 huoltajien osallisuus.

Edellä tuottavuutta lisäävät toimenpiteet –otsikon alla on kuvattu varhaisen ja erityisen tuen uudelleenjärjestelyjen olevan keskeinen palvelujärjestelmän kehittämishanke ja siksi myös painopiste varhaiskasvatuspalveluissa. Työ jatkuu vuonna 2018.

Sisäinen laadun ja pedagogiikan arviointi tehdään kaikissa toimintayksiköissä. Toukokuussa 2018 arvioinnit kootaan ja tehdään tarvittavat muutokset toimintaan ja toimintaa ohjaaviin asiakirjoihin ennen toimintavuoden 2018-2019 alkua.

Esimiestyön painopisteitä ovat edelleen henkilöstön työhyvinvointi ja hoito- ja kasvatustyön työergonomian parantaminen; näillä toimilla voi jatkua alkanut sairauspoissaolojen väheneminen varhaiskasvatuspalveluissa.

Toiminnan painopisteiden vaikutukset osaamis- ja henkilöstötarpeeseen sekä henkilöstövaikutukset

Varhaiskasvatuspalveluiden koko henkilöstön yhteistyöosaamista kehitetään; yhteistyöosaamista tarvitaan niin sisäisessä kuin ulkoisessakin yhteistyössä. Yhtäältä esille nousee asiakasyhteistyö peruspalvelun tasolla, jossa haasteena on vanhempien ja perheiden osallistaminen, toisaalta yhteistyöosaaminen kaupungin muiden lapsiperhepalveluiden järjestäjien ja yksityisen sektorin kanssa.

Aluevastaavien päiväkodinjohtajien tehtäväkuva edellyttää mm. kaupungin strategia- ja talousarvioprosessin ja välineiden käytön osaamista. Suunnittelu- ja talousosaamista kehitetään täydennyskoulutuksella ja mentoroinnilla.

Päiväkodinjohtajien pedagogisen johtamisen valmiuksia parannetaan täydennyskoulutuksella ja sisäisen konsultaation rakenteilla. Esimiehille tarjotaan myös KVTES- ja työelämälainsäädäntöön liittyvää koulutusta.

Varhaiskasvatuspalveluiden henkilöstökoulutuksen painopisteet ovat:

1. Kasvatusyhteistyön kehittäminen
2. Ammattitaidon ylläpitäminen ja kehittäminen
3. Työelämäosaaminen

Yksityisen palvelutarjonnan lisääntyminen saattaa vähentää oman henkilöstön tarvetta. Mahdollinen muutos hoidetaan eläkepoistumaa hyväksikäyttäen. Mikäli eläkepoistuma ei ole riittävä, sijoitetaan vakinaisia työntekijöitä työskentelemään pitkissä sijaisuuksissa, jolloin ulkopuolisia sijaisia ei palkata.

Henkilöstön ja osaamisen saatavuus

Lastentarhanopettajan tutkinnon yliopistossa suorittaneita lastentarhanopettajia ei tehtäviä täytettäessä ole viime vuosina ollut riittävästi tarjolla; myös kesken toimintavuoden tarvittavista lastentarhanopettajien sijaisista on pulaa. Lastenhoitajien kohdalla työvoimatarjonta on hyvä.

Rekrytoinnin kehittämistä jatketaan mm. yliopistoyhteistyön syventämisen ja markkinointiyhteistyön kautta v. 2018.

Perhepäivähoitajien rekrytointia vahvistetaan jatkamalla perhepäivähoitajien oppisopimuskoulutusta yhteistyössä Sakkyn kanssa ja ilmoittamalla julkisesti haettavana olevista perhepäivähoitajan tehtävistä.

Kehityskeskusteluissa käytetään KuntaHR-järjestelmää. Siirrytään kokonaan KuntHR -järjestelmän tarjoamaan koulutuspalvelualustaan.

Suunnitelma ulkoisten palvelujen käytöstä

Päivähoitokysynnän kasvuun vastataan palveluiden hankintaohjelmassa tarkemmin linjatulla tavalla pääasiassa yksityisellä palvelutuotannolla. Alueellisesti on kuitenkin huolehdittava, ettei yksityinen sektori saa palvelutuotannosta jollakin alueella liian suurta osuutta vastattavakseen.

2. HYVINVOIVA KUOPIO

6. Varhainen tuki

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö
Lapsiperheet saavat tarvittaessa varhaista ja avohuollon tukea.	Ollaan mukana Lape-hankkeessa. Jatetaan erityisopetuksen kehittämisprosessia. Tarkastellaan erityisopetuksen prosessi yhdessä perusopetuksen kanssa. Jatketaan olemassa olevia hyviä käytänteitä mm. Pienet lapset liikkeelle -toimintamalli, Varhaisen tuen koordinaattori -toiminta, Lastenneuvolan, varhaiskasvatuksen ja lapsiperheiden sosiaalityön alueellinen yhteistyömalli, Kulttuurikuriiritoiminta, seurakuntayhtymä -yhteistyö sekä vuosiluokkiin sitomaton esi- ja alkuopetus -malli. Ollaan mukana kansallisissa oph:n Loisto- ja Majakka verkostoissa.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäälliköt

7. Työllistyminen ja toimeentulo

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö
Toteutetaan aktiivisia toimenpiteitä (henkilöstöpolitiikka, hankintapolitiikka, yritysyhteistyö, eläkeselvittelyt jne.) pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseksi ja työmarkkinatuen kunta-osuusmaksun pienentämiseksi.	Työllistetään pitkäaikaistyöttömiä mahdollisuuksien mukaan.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäälliköt

8. Turvallinen ja viihtyisä elinympäristö

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö
Kehitetään uudenlaisia monipuolisia lähipalvelualueita ja lähipalvelukonsepteja yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa (vrt. Männistö, Jynkkä).	Palveluverkostosuunnittelussa huomioidaan palvelujen monipuolisuus ja tilojen monipuolinen ja tehokas käyttö.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäälliköt

3. RESURSSIVIISAS KUOPIO

10. Kiertotalous ja resurssien viisas käyttö

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö
Edistetään lähiruuan, luomun, kasvisruuan ja kasvusezonkien huomioimista elintarvikkeiden hankinnassa.	Käydään asia läpi Servican kanssa sopimusneuvotteluissa.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäälliköt
Parannetaan tilojen monikäyttöisyyttä ja tehostetaan tilankäyttöä.	Palveluverkostosuunnittelussa huomioidaan tilojen monikäyttöisyys ja niiden tehokas käyttö. Pyritään pääsemään eroon epäkäytännöllisistä tiloista.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäälliköt

4. UUDISTUVA KUOPIO

12. Kyvykäs ja innostunut henkilöstö ja uudistuva johtaminen

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö
Jalkautetaan uutta kaupunkistrategiaa. Tuetaan hankinta- ja omistajapolitiikalla kaupunkistrategian toteutumista.	Strategia viedään käytäntöön toimintata- solle. Hankinnat toteutetaan hankintaohjelman mukaisesti.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäällikkö
Kehitetään päätöksenteon avoimuutta ja viestintää.	Osallistetaan henkilöstöä / asukkaita / asiakkaita päätöksenteon valmisteluvai- heessa. Luodaan toimintamalleja osallis- tamisprosessiin, koulutetaan esimiehet ja henkilöstö toimintamallin toteuttamiseen.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäällikkö
Toteutetaan henkilöstön työhyvinvointia parantavia toimenpiteitä. Henkilöstön sai- rauspoissaolot vähenevät 2 kalenteripäi- vää/henkilötyövuosi. Sairauspoissaolojen sijaisjärjestelyt turvataan.	Esimiesten/henkilöstön koulutus ja vas- tuutus. Työyhteisötaitojen ja työmenetel- mien kehittäminen. Poissaolojen seurannan kehittäminen ja varhaisen puuttumisen malli. Vahva yhteistyö työterveys- huollon kanssa ennaltaehkäisevään toi- mintaan. Päivitetään yksiköiden työhy- vinvointisuunnitelmat ja laaditaan vas- tuualueen suunnitelma.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäällikkö

13. Sujuva ja uudistuva toiminta

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö
Digitalisoidaan ja sujuvoitetaan palvelupro- sesseja.	Kehitetään edelleen sähköisiä palveluja. Ollaan mukana Tulevaisuuden kuntien ICT-yhteistoiminnan toteuttamishank- keessa. Jatketaan varhaiskasvatuksen digitali- saatiohanketta suunnitelman mukaisesti.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäällikkö
Osallistutaan maakunta- ja soteuudistuk- sen valmisteluun ja varaudutaan omassa toiminnassa tulevaan muutokseen, jotta muutos toteutuisi mahdollisimman sujuvas- ti asiakkaille ja henkilöstölle.	Ollaan mukana sote- ja maakuntaudis- tuksen valmistelussa (mm. maakunnalli- nen Lape-hanke).	Asiakkuusjohtaja, palvelupäällikkö
Uudistetaan ja kehitetään toimintaa mm. erilaisten kokeilujen avulla ja ottamalla käyttöön hyviä toimintatapoja.	Kehitetään toimintaympäristön ja asiak- kaiden tarpeiden mukaisia toimintatapoja ja palveluita.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäällikkö

14. Kestävä talous

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö
Toimitaan taloudellisesti ja parannetaan tuottavuutta, jotta kaupungin taloudellinen tulos on suunnitellun mukainen ja tasapai- nossa valtuustokauden aikana.	Toimitaan taloudellisesti ja tehokkaasti.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäällikkö

Perusopetus- ja nuorisopalvelut

Toiminta-ajatus

Perusopetus ja nuorisopalvelut tukevat lapsen ja nuoren kasvua, oppimista ja kehitystä yhteisöllisesti kohti osallistuvaa ja aktiivista yhteiskunnan jäsenyyttä. Palveluja tuotetaan yhdenvertaisesti kaikille kuopiolaisille lapsille ja nuorille. Perusopetuksen opetussuunnitelma ja nuorisopalveluiden toimintaohjelma rakentuvat yhteisesti sovitulle arvopohjalle. Tehtävämme on tarjota lapsille ja nuorille yhdessä perheiden kanssa turvallinen, kehitykselle ja oppimiselle suotuisa kasvu- ja oppimisympäristö ja opettaa heille tietoja ja taitoja, jotka kehittävät valmiuksia vastuulliseen ja hyvään elämään sekä lähellä että kaukana. Tähän pyrimme yhteisöllisesti yhdessä kokeillen, innostuen ja oppien.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Perusopetuksen oppilasmäärä on lähtenyt kasvuun. Vuodelle 2018 kasvuksi ennustetaan noin 170 oppilasta ja vuoteen 2022 saakka oppilasmäärän kasvu on ennusteen mukaan n. 340 oppilasta. Alueellisesti kasvua tapahtuu eniten eteläisellä alueella, Saaristokaupungissa ja Hiltulanlahdessa. Kasvava lasten ja nuorten määrä edellyttää myös nuorisopalveluiden toiminnan kehittämistä.

Perusopetusikäisten sekä oppivelvollisuusiän ylittäneiden maahanmuuttajaopetuksessa varaudutaan opetusta tarvitsevien määrän kasvuun. Samalla myös koulunkäynninohjaajien tarve kasvaa lasten siirtyessä lähikouluihin yleisopetukseen, jossa integroitumista edelleen tuetaan luokkatilanteissa sekä suomi toisena kielellä ja oman äidinkielen opetuksen avulla. Valmistavaa opetusta järjestetään Kalevalan ja Pyörön kouluissa.

Kuopion kaupungin koulutuspoliittinen ohjelma on hyväksytty ja sen toimeenpano käynnistyy painopistealueiden, tavoitteiden ja mittarien tarkistamisella. Kuopiolaisessa opetuksessa yhdessä oppiminen ja kasvaminen sekä oppijoiden omien vahvuuksien tunnistaminen ja kehittäminen ovat keskiössä.

Palveluverkoston kokonaistarkastelu on käynnistetty. Tarkastelussa on mukana varhaiskasvatuspalvelut, perusopetus- ja nuorisopalvelut ja lukiopalvelut yhdessä muiden palvelualueiden ja toimijoiden kanssa. Uusi Jynkän koulu ja lähipalvelukeskus otettiin käyttöön 1.8.2017 ja toimintaa kehitetään yhdessä laaja-alaisesti eri toimijoiden ja alueen asukkaiden kanssa. Uusien koulujen investoinnit etenevät Karttulassa ja Hiltulanlahdessa. Hankesuunnittelu koulun ja päiväkodin osalta etenee läntisellä maaseutualueella. Eteläisen alueen alakoulujen tilat ovat täyttymässä ja alueella on ennakoitavissa lisätilan tarvetta erityisesti Pirtin koulun alueella. Eteläisen alueen paine alkaa näkyä Jynkänlahden koulussa, joka on käymässä ahtaaksi.

Särkiniemen koulu yhdistetään hallinnollisesti Neulamäen kouluun 1.8.2018 alkaen, jolloin Särkiniemen kouluun jäävät luokat 1 – 4 ja 5.- 6.-luokkalaiset siirtyvät Neulamäen kouluun kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti. Karttulan alueelle valmistuu uusi Karttulan Kissakuusenkoulu vuosiluokille 1 – 9 ja Karttulanlahden koulun kiinteistö jää pois käytöstä. Karttulan Kissakuusenkouluun kuuluu hallinnollisesti Kemppeänmäen koulu, jossa järjestään esi- ja alkuopetusta.

Kunta- ja koulukohtaiset opetussuunnitelmat on otettu käyttöön vuosiluokilla 1-7. Opetussuunnitelmat, tuntijako ja sisällöt otetaan käyttöön 8. luokalla 1.8.2018 ja 9. luokalla 1.8.2019. Uusien opetussuunnitelmien käyttöönotto etenee porrastetusti. Samalla tarkistetaan toimintatapoja ja kehitetään opetussuunnitelmia jatkuvana prosessina. Keskeinen muutos on koulun toimintakulttuurissa ja oppimiskäsityksessä, jossa yhdessä tekeminen, laaja-alainen osaaminen ja oppilaan rooli aiempaa aktiivisempaan oppijana korostuvat. Uudet opetussuunnitelmat edellyttävät oppimisympäristön ja opetusmenetelmien kehittämistä.

Opetuksen ja oppimisen digitalisoituminen etenee linjassa uuden opetussuunnitelman ja perusopetuksen kehittämissuunnitelman ja ICT-suunnitelman kanssa ja edellyttää opettajien tvt-osaamisen ja työvälineiden kehittämistä. Yhteistyö ja kehittäminen Isteikin kanssa tiivistyy.

Digitaalisten opetuslaitteiden määrää lisätään, mikä edellyttää huolehtimista tietoverkkojen riittävästi kapasiteetista, jotta uuden opetussuunnitelman tavoitteet on mahdollista saavuttaa kaikissa kouluissa. Oppimisympäristön digitalisoituminen edellyttää ergonomian tarkastelua ja kehittämistä, mikä on myös yksi työhyvinvointiin vaikuttava tekijä.

Tieto- ja viestintäteknologian käytön painopisteet ovat opettajien osaamisen kehittämisessä, ajanmukaisten digitaalisten laitteiden hankkimisessa ja toimintaympäristön kehittämisessä sekä uuden opetussuunnitelman asettamien tavoitteiden vakiinnuttamisessa koulun arkeen. Kuopion kaikissa peruskouluissa käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa aktiivisesti ja oppijalähtöisesti. Oppilaille tarjotaan yhdenvertaiset mahdollisuudet oppia monipuolisia digitaalisia opiskelutaitoja sekä toimia yhteiskunnassa aktiivisina monimuotoisen median käyttäjinä ja tuottajina.

Digitalisaatio opetuksen ja oppimisen tukena on yksi hallituksen kärkihankkeita ja edellyttää kunnilta omahoitosuutta. Perusopetuksessa edetään olemassa olevan tieto- ja viestintäteknologian pedagogisen käytön suunnitelman mukaisesti. Perusopetuksessa tavoitteena on, että 50 %:lla oppilaista on käytettävissään koulun tarjoama päätelaite oppimisen tukena.

Lukuvuoden 2017 - 2018 käynnistyessä iltapäivätoimintaa järjestetään 53 ryhmässä, joista 39 on kaupungin omia ja 14 muiden palveluntuottajien ryhmiä. Kaikille 1.vuosiluokan oppilaille sekä erityisen tuen piirissä oleville oppilaille tarjotaan iltapäivätoimintapaikka. Jos ryhmiin jää vapaita paikkoja, niitä tarjotaan toisen vuosiluokan oppilaille.

Nuorisopalvelujen toimintaohjelma ohjaa työtä osallisuuteen ja yhteisöllisyyteen, nuorisotyöhön koulussa, kulttuurisuuteen nuorisotyössä, digitaalisuuteen ja monialaiseen yhteistyöhön. Toimintaohjelmaa jalkautetaan ja seurataan vuosittain.

Asuinalue on nuorisotyön ja toiminnan lähtökohta. Nuorisopalvelut tiivistää yhteistyötä koulujen kanssa tilojen käytössä, suunnittelussa nuorten vapaa-ajan tarpeisiin ja osallistuu omalla panoksellaan opetussuunnitelman jalkauttamiseen kouluilla. Ryhmytyksiin, erityisluokka- ja välituntitoimintaan liittyvä yhteistyö jatkuu ja laajenee. Nuoret, joilla on vaara jäädä perusopetuksen jälkeen ilman koulutuspaikkaa tai jotka keskeyttävät toisen asteen opiskelun, ohjataan etsivän nuorisotyön ja muiden toimijoiden kanssa ajoissa ao. palvelujen piiriin. Toiminnassa korostuu nuorten osallisuus ja toimijuus, ohjaajien jalkautumien lähiöihin, pienryhmätöimintä ja varhainen puuttuminen.

Digitalisoituvu nuoruus vaatii nuorisopalveluilta työn suuntaamista tälle alueelle. Tavoitteena on digitaalisen median ja teknologian aktiivinen, tehokas ja turvallinen käyttö. Kehittämistyötä tehdään mm. yhdessä kaupunkimaisen nuorisotyön kehittämisverkoston ja Savon Po1nt.verkoston kanssa esim. somessa tapahtuvaa neuvontaa ja ohjausta chatilla ja robotilla.

Nuorten määrän Petosella ja Saaristokaupungissa kasvaa edelleen ja edellyttää nuorisotoiminnan vahvistamista alueella. Koulujen ja muiden tilojen kehittäminen alueensa toimintakeskukseksi on tavoitteena myös kaupungin muilla alueilla kuin Saaristokaupungissa.

Tuottavuutta lisäävät toimenpiteet

Palveluverkkoa tarkastellaan yhdessä varhaiskasvatuksen ja lukiokoulutuksen sekä muiden kaupungin palveluiden kanssa. Olemassa olevien tilojen yhteiskäyttöä kehitetään sekä mahdollisista tarpeettomista tiloista luovutaan. Uudet kohteet ovat koulutuspoliittisen ohjelman linjauksen mukaisia lähipalvelukeskuksia. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen aluejakoa yhdenmukaistetaan varhaisen tuen vahvistamiseksi.

Kv:n sitova tavoite on vähentää sairauspoissaolojen määrää 2 pv/htv. Sairauspoissaolojen sijaiskustannusten vähentämistavoite on perusopetuksen osalta 195 208 euroa ja htv vähennyksenä se on 4,7.

Sairauspoissaolojen määrää pyritään vähentämään ja henkilöstön hyvinvointia edistämään kehittämällä yhteisöllisiä työtapoja sekä vahvistamalla osaamista, työyhteisötaitoja, avointa keskustelukulttuuria ja aktiivista varhaista puuttumista. Yhteistyötä työterveyshuollon kanssa tehdään aktiivisesti. Työergonomiaa kehitetään vastaamaan opetussuunnitelman mukaista, digitaalisesti varustettua oppimisympäristöä.

Perusopetuksen, nuorisopalveluiden ja lukiokoulutuksen sairauspoissaolojen vähentämiseksi laaditaan suunnitelma. Kaikilla kouluilla on työhyvinvointisuunnitelma.

Osaamisen kehittämistä edistetään erityisesti tvt-pedagogiikassa ja uuden opetussuunnitelman mukaisessa arvioinnissa. Sähköisten työvälineiden ja palveluiden käyttöä/käytettävyyttä kehitetään yhdessä Istekin ja tietohallinnon kanssa. Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuutta sisäiseen liikkuvuuteen.

Toiminnan painopisteet

Koulutuspoliittisen ohjelman toimeenpano ja jalkauttaminen.

Jatkuva opetussuunnitelmatyö. Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti uuden opetussuunnitelman mukaiseen opetukseen on siirrytty syyslukukauden 2016 alusta lukien. Uusi tuntijako ja oppiaineiden sisällöt on käytössä 1.8.2018 alkaen vuosiluokilla 1 – 8. Kunta- ja koulukohtaista opetussuunnitelmaa täydennetään tarvittaessa.

Opettajien pedagogista osaamisen kehittäminen. Tieto- ja viestintäteknologian osaamista edistetään digituoroinnin ja –mentoroinnin avulla ja tutor-opettajatoimintaa laajennetaan myös muille osaamisen alueille, muun muassa arviointiosaamisen kehittämiseen.

Johtamisen ja johtamis- ja esimiestaitojen sekä työyhteisötaitojen kehittäminen. Perusopetuksen aluejakoa tarkastellaan yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa ja johtamisen ja esimiestyö toimivuutta vahvistetaan toisella palvelupäälliköllä. Käynnistetään johtamiskoulutus.

Lasten, nuorten ja henkilöstön hyvinvoinnin edistäminen. Kaikille taataan koulurauha ja kiusaaminen estetään. Kaikilla kouluilla on vuosisuunnitelman osana työhyvinvointisuunnitelma ja laaditaan kaupungin ohjeen mukainen yhteinen työhyvinvointisuunnitelma.

Nuorten yhteiskuntatakuun toteutumista ja nuorten ohjaus- ja palveluverkoston toimivuutta seurataan ja arvioidaan säännöllisesti. Etsivän nuorisotyön resursseja lisätään runsaasti päihteitä käyttävien nuorten kanssa tehtävään työhön.

Lasten ja nuorten palvelujen toimintamallien kehittämiseen osallistutaan yli palvelualuearajojen yhdessä Nuorten pärjäämisen tukiprojektin ja kuntakokeiluun liittyvän nuorten hyvinvoinnin integroidun toimintamallin kanssa.

Alueellista nuorisotoimintaa auditoidaan yhdessä henkilöstön ja nuorten kanssa.

Toiminnan painopisteiden vaikutukset osaamis- ja henkilöstötarpeeseen sekä henkilöstövaikutukset

Uusien opetussuunnitelmien vakiinnuttamisessa erityisesti oppilasarviointiin ja TVT:n opetuskäyttöön liittyvä osaaminen edellyttää opetushenkilöstön koulutusta. Opettajien digiosaamista päivitetään jatkuvasti pedagogisen tuen ja erilaisten tukimateriaalien avulla. Maahanmuuttajalasten ja -nuorten määrän kasvu edellyttää ohjauksen ja koordinoinnin kehittämistä.

Nuorten kasvatuksellinen ohjaus yhteisöllisyyteen ja yksilöllisiin tarpeisiin vastaaminen edellyttää osaamisen varmistamista.

Toimiminen monialaisissa ryhmissä edellyttää hyvää pohjakoulutusta. Nuorisonohjaajan varsinainen osaaminen korostuu nuoren kohtaamisessa. Taito saavutetaan työkokemuksen ja koulutuksen myötä.

Henkilöstön ja osaamisen saatavuus

Kuopion kaupungin perusopetuksessa pätevän henkilöstön (opettajien ja koulunkäynninohjaajien) saatavuus on erittäin hyvä, koulusihteereiden saatavuudessa on haasteita.

Ennakoivalla henkilöstösuunnittelulla pyritään varmistamaan, että henkilöstön osaaminen, määrä, rakenne ja sijoittelu kaupunkiorganisaation tehtäviin vastaavat määriteltyä palvelutasoa, ennakoitua palvelutarve- ja toimintatapamuutoksia.

Henkilöstön ja johdon rekrytoinneissa käytetään osaamisprofiileja ja ajantasaisia tehtäväkuvia.

Kehityskeskustelujen ja osaamiskartoitusten pohjana käytetään KuntaHR-järjestelmää. Kannustetaan kokeilemaan erilaisia kehittävän keskustelun muotoja.

Koululla on henkilöstön osaamisen kehittämisen suunnitelma, jota päivitetään säännöllisesti. Täydennyskoulutuksen suunnittelussa otetaan huomioon henkilöstön osaamiskartoituksissa esille tulleet tarpeet.

Nuorisonohjaajien osalta saatavuus on hyvä. Sosiaaliseen nuorisotyöhön on ollut vaikeuksia saada pätevää henkilöstöä.

Suunnitelma ulkoisten palvelujen käytöstä

Yhdistykset ja seurat tuottavat osan koululaisten iltapäivätoiminnasta. Nuorten leiritoimintaan käytetään ulkopuolisia palveluita (tilat). Useat järjestöt järjestävät nuorisotoimintaa nuorisotiloissa ja yhteistyö esim. Nuorisoseurojen ja Setlementti Puijolan kanssa on tiivistä. Muuten ulkoisten palvelujen käyttö on vähäistä.

Perusopetus- ja nuorisopalvelut

2018

1. KASVAVA KUOPIO

2. Vetovoimainen innovaatio- ja oppimisympäristö sekä laadukas koulutusketju

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö
Jatketaan tulevaisuuden kouluverkoston kehittämistä. Toteutetaan koulutuspoliittista ohjelmaa.	Palveluverkoston kokonaistarkastelu on käynnistetty (varhaiskasvatuspalvelut, perusopetus- ja nuorisopalvelut ja lukiopalvelut yhdessä muiden palvelualueiden ja toimijoiden kanssa). Päätös koulutuspoliittisesta ohjelmasta on tehty ja konkreettiset tavoitteet ja mittarit on tarkistettu ja viety käyttösuunnitelmaan.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäälliköt

3. Kuopion tunnettuus ja edunvalvonta

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö
Työssäkäyntialueen yhteistyötä laajennetaan ja tiivistetään alueen elinvoiman vahvistamiseksi.	Tiivistetään yhteistyötä yliopiston ja muiden oppilaitosten kanssa. Palvelualueen toiminnasta tiedotetaan aktiivisesti www-sivuilla ja somessa.	Asiakkuusjohtaja ja palvelupäälliköt

4. Rohkea kaupunkikehitys, elinvoimainen kaupunkikeskusta, monimuotoinen kaupunkikulttuuri

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö
Savilahden rakentaminen ja muut kärkihankkeet etenevät suunnitellusti.	Kansainvälinen koulutuspolku suunnitteilla.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäälliköt

2. HYVINVOIVA KUOPIO

5. Aktiivisuuteen innostava arki

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö
Tuetaan aktiivista elämäntapaa luomalla edellytyksiä omatoimiselle aktiivisuudelle. Aktivoidaan erityisesti tukea tarvitsevia lapsia ja nuoria sekä ikäihmisiä liikkumaan ja harrastamaan sekä terveellisiin elämäntapoihin.	Toteutetaan koulutuspoliittisen ohjelman periaatteita (mm. nuorisovaltuusto, lapsiparlamentti, oppilas- ja opiskelijakunnat). Jatketaan olemassa olevia hyviä käytänteitä mm. varhainen puheeksiotto, Pienet lapset liikkeelle, Liikkuva koulu, Kulttuuri- ja liikuntapolku. Tuetaan yhteistyön lisäämistä ja osaamisen vahvistamista.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäälliköt

6. Varhainen tuki

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö
Lapsiperheet saavat tarvittaessa varhaista ja avoimuuden tukea. Kaikki peruskoulusta valmistuvat saavat jatko-opiskelupaikan.	- Ollaan mukana Lape-hankkeessa. Tehostetaan perusopetuksen kolmiportaisen tuen toimivuutta. - Lisätään oppilaan ohjauksen ja tuen yhteistyötä perusopetuksen, nuorisopalveluiden ja toisen asteen toimijoiden kesken.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäälliköt

	Pyritään lisäämään kouluun kiinnittymistä ja ehkäisemään koulupudokkuutta.	

7. Työllistyminen ja toimeentulo

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö
Toteutetaan aktiivisia toimenpiteitä (henkilöstöpolitiikka, hankintapolitiikka, yritysyritysteistyö, eläkeselvittelyt jne.) pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseksi ja työmarkkinatuen kunta-osuusmaksun pienentämiseksi.	Työllistetään pitkäaikaistyöttömiä mahdollisuuksien mukaan. Nuorisopalveluiden monialainen työryhmä seuraa nuorten työllistymistä ja tekee tarvittavia toimenpide-ehtotuksia.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäälliköt

8. Turvallinen ja viihtyisä elinympäristö

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö
Kehitetään uudenlaisia monipuolisia lähi- palvelualueita ja lähipalvelukonsepteja yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa (vrt. Männistö, Jynkkä, Kissakuusenkoulu).	Palveluverkostosuunnittelussa huomioidaan palvelujen monipuolisuus ja tilojen monipuolinen ja tehokas käyttö.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäälliköt
Parannetaan yleisesti Kuopion turvallisuutta yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.	Tavoitteena turvalliset koulumatkat yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäälliköt
Hyödynnetään asiakas- ja asukastietoa turvallisen elinympäristön kehittämisessä.	Koulua ja koulun ympäristöä kehitetään yhteisöllisesti alueen asukkaiden ja muiden toimijoiden kanssa.	

3. RESURSSIVIISAS KUOPIO

10. Kiertotalous ja resurssien viisas käyttö

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö
Edistetään lähiruoan, luomun, kasvisruoan ja kasvusezonkien huomioimista elintarvikkeiden hankinnassa.	Kouluruoka on mahdollisuuksien mukaan (saatavuus, kustannus) lähi- ja luomuruokaa.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäälliköt
Parannetaan tilojen monikäyttöisyyttä ja tehostetaan tilankäyttöä.	Palveluverkostosuunnittelussa huomioidaan tilojen monikäyttöisyys ja niiden tehokas käyttö.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäälliköt

9. Viisas liikkuminen

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö
Edistetään pyöräilyä ja jalankulkua sekä joukkoliikenteen käyttöä sekä kulkuneuvojen yhteiskäyttöä. Laaditaan pyöräilyn kehittämishjelma. Kehitetään maaseutualueen liikkumismahdollisuuksia palveluihin.	Ohjataan lapsia ja nuoria kulkemaan turvalliset koulumatkat kävellen tai pyöräillen. Hyödynnetään kaikissa kuljetuksissa yhteiskäyttöä.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäälliköt

4. UUDISTUVA KUOPIO

12. Kyvykäs ja innostunut henkilöstö ja uudistuva johtaminen

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö
Jalkautetaan uutta kaupunkistrategi- aa. Tuetaan hankinta- ja omistajapoliti- kalla kaupunkistrategian toteutumista.	Strategia viedään käytäntöön toimintatasolle ja johtamisjärjestelmää ja -taitoja kehitetään. Hankinnat toteutetaan hankintaohjelman mukai- sesti.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäälliköt
Kehitetään päätöksenteon avoimuutta ja viestintää.	Osallistetaan henkilöstöä, asukkaita ja asiakkaita pätöksenteon valmisteluvaiheessa. Luodaan toimintamalleja osallistamisprosessiin, koulute- taan esimiehet ja henkilöstö toimintamallin toteut- tamiseen. Palvelualueen www-sivut käännetään englanniksi ja venäjäksi. Palvelualueen toiminnasta ja tapah- tumista viestitään somessa.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäälliköt
Toteutetaan henkilöstön työhyvinvoin- tia parantavia toimenpiteitä. Henkilös- tön sairauspoissaolot vähenevät 2 kalenteripäivää/henkilötyövuosi. Sai- rauspoissaolojen sijaisjärjestelyt tur- vataan.	Esimiesten/henkilöstön koulutus ja vastuutus. Työyhteisötaitojen ja työmenetelmien kehittämi- nen, osaamisen vahvistaminen. Poissaolojen seurannan kehittäminen ja aktiivinen varhainen puuttuminen. Vahva yhteistyö työterveyshuollon kanssa ennaltaehkäisevään toimintaan.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäälliköt

13. Sujuva ja uudistuva toiminta

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö
Digitalisoidaan ja sujuvoitetaan palveluprosesseja.	Kehitetään edelleen sähköisiä palveluja ja prosessi- en hoitamista sähköisesti. Ollaan mukana Tulevai- suuden kuntien ICT-yhteistoiminnan toteuttamis- hankkeessa. Toimintaa kehitetään yhteisessä kehit- tämisyryhmässä palvelualueen ja ICT palveluntuotta- jan kanssa.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäälliköt
Osallistutaan maakunta- ja sote- uudistuksen valmisteluun ja va- raudutaan omassa toiminnassa tulevaan muutokseen, jotta muutos toteutuisi mahdollisimman sujuvas- ti asiakkaille ja henkilöstölle.	Ollaan mukana sote- ja maakuntauudistuksen val- mistelussa (mm. maakunnallinen Lape-hanke). VAI- mistaudutaan tulevaisuuden kuntaan, jossa sivistys ja koulutus on keskiössä.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäälliköt
Uudistetaan ja kehitetään toimin- taa mm. erilaisten kokeilujen avulla ja ottamalla käyttöön hyviä toimin- tatapoja.	Kehitetään toimintaympäristön ja asiakkaiden tarpei- den mukaisia toimintatapoja ja palveluita. Tuetaan koulujen kokeilukulttuuria pedagogisen kehittämisen edistäjänä.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäälliköt

14. Kestävä talous

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö
Toimitaan taloudellisesti ja paran- netaan tuottavuutta, jotta kaupun- gin taloudellinen tulos on suunnit- ellun mukainen ja tasapainossa valtuustokauden aikana.	Toimitaan taloudellisesti ja tehokkaasti.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäälliköt

Lukiopalvelut ja toisen asteen yhteistyö

Toiminta-ajatus

Kuopion lukiot tuottavat korkealaatuista ja laaja-alaista yleissivistävää lukiokoulutusta, joka mahdollistaa opiskelijoille hyvät ja laajat valmiudet jatko-opintoihin ja myöhemmin työelämään. Kuopion lukiot muodostavat luovan, osaavan ja vetovoimaisen yhteisön. Ajanmukaisten opiskelumahdollisuuksien avulla nuorista kehittyvät omatoimisia oppijoita, jotka menestyvät kansallisesti ja kansainvälisesti.

Kuopion alueen urheiluakatemia on valtakunnallisesti merkittävä huippu-urheiluakatemia, jossa rakennetaan opiskelevan urheilijan polku yksilölliset kehitysvaiheet ja elämäntilanteet huomioiden. Kuopion alueen urheiluakatemia tarjoaa laadukkaan ympäristön yhdistää urheilu ja opiskelu haastajatasolta huipulle asti.

Isoverstas on kehittäjäyhteisö, joka tukee jäsenorganisaatioitaan tarjoamalla kanavia, työvälineitä ja sisältöjä verkko-oppimisen kehittämiseen, opetustarjontaan ja osaamisen varmistamiseen.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Kuopion kaupungin koulutuspoliittinen ohjelma on hyväksytty ja sen toimeenpano käynnistyy painopistealueiden, tavoitteiden tarkistamisella ja mittareiden määrittelyllä. Kuopiolaisessa opetuksessa yhdessä oppiminen ja kasvaminen sekä opiskelijoiden omien vahvuuksien tunnistaminen ja kehittäminen ovat keskiössä.

Kuopiossa toimii neljä päivälukiota ja aikuislukio kaupunkialueella sekä lukiot Nilsiässä ja Juankoskella. Koulutuspoliittisen ohjelman mukaisesti tavoitteena on keskustan alueella kahden kampuksen malli. Yleislukio-opetuksen lisäksi Kuopion lukiot tarjoavat monipuolista erikoislukio-opetusta: Kuopion klassillisen lukion urheilulinja, Kuopion Lyseon lukion IB-linja (International Baccalaureate) ja Kuopion taidelukio Lumit (musiikki, tanssi ja ilmaisutaito). Nilsiän lukiossa toimii alppikoulu. Opetus- ja kulttuuriministeri on vahvistanut erityisen koulutustehtävän järjestämisluvat Kuopion lukioiden osalta, ja uudet luvat tulevat voimaan 1.8.2018.

Toisen asteen koulutuksessa opiskelijalla on valtakunnallisesti vapaa hakeutumisoikeus haluamaansa lukiioon tai ammatilliseen oppilaitokseen. Kuopion lukiossa on sisään pääsyn keskiarvorajana 7,0. Lukiokoulutukseen ensisijaisesti hakeneiden määrä kasvoi vuonna 2017 edellisvuodesta yli sadalla hakijalla. Ensisijaisia hakijoita oli 184 enemmän kuin aloituspaikkoja. Alimmaksi keskiarvoksi muodostui 7,15, kun se edellisenä vuonna oli 7,33 (Juankosken lukio ei ollut mukana tilastoissa 2016). Keskustan alueen lukioissa sisään pääsyyn vaadittiin 7,75 keskiarvo. Yhteishaussa ja lisähaussa Kuopion lukioissa jäi täyttämättä yhteensä 20 paikkaa, joista 16 oli Juankosken lukiossa. Vieraskuntalaisten osuus lukion aloittavista opiskelijoista on 24 % (edellisenä vuonna 28 %). Lukiokoulutuksen markkinointia kehitetään edelleen yhtenä Kuopion kaupungin vetovoimaisuustekijänä. Lukiopaikka turvataan noin 50 %:lle perusopetuksen päättävistä kuopiolaisista nuorista.

Koululainsäädäntö edellyttää koulutuksen järjestäjien ja oppilaitosten välistä yhteistyötä. Kuopion lukiokoulutuksessa yksiköiden välinen yhteistyö jatkuu vakiintuneena. Kurssien yhteistarjonta ja sähköinen kurssitarjontin mahdollistavat kurssien saatavuuden ja resurssien järkevän käytön oppiaineissa, joissa valintamäärät ovat pienet. Samanaikaisesti tehostetaan henkilöstöresurssin yhteiskäyttöä ja kehitetään monimuoto-opetusta.

Toisen asteen yhteistyöstä ammatillisen koulutuksen kanssa (kaksoistutkinto) vastaa Kallaveden lukio ja Kuopion aikuislukio. Kaksoistutkinto-opiskelijoiden suorittamien kurssien määrä tulee vähenemään. Lukuvuodesta 2017–2018 alkaen kaksoistutkinto-opiskelijat suorittavat lukiokursseja lähinnä vain niissä aineissa, joissa he osallistuvat ylioppilastutkinnon kokeisiin.

Yhteistyön vahvistamista Itä-Suomen yliopiston kanssa on valmisteltu ja sen toimeenpano käynnistyy opiskelijoille suunnatulla laajalla kurssitarjonnalla Itä-Suomen yliopiston Avoimessa yliopistossa. Yhteistyö vastaa hyvin uuden opetussuunnitelman hengen ja valtakunnallisen lukiokoulutuksen kehittämistyön toiveisiin lukion ja korkea-asteen yhteistyöstä.

Uudet opetussuunnitelmat on otettu käyttöön 1.8.2016 alkaen ja toimeenpano jatkuu. Uuden opetussuunnitelman keskeisimmät tavoitteet ovat kasvu sivistyneeksi yhteiskunnan jäseneksi, tiedot ja taidot, elinikäinen oppiminen ja ohjaus sekä opiskeluympäristöt ja toimintakulttuuri. Uudessa opetussuunnitelmassa lukion oppimäärä on edelleen 75 kurssia. Myöskään pakollisten ja syventävien valtakunnallisten kurssien kokonaismäärä ei muutu. Muutoksia on kuitenkin useissa oppiaineissa: matematiikassa, maantieteessä, fysiikassa, filosofiassa, historiassa, yhteiskuntaopissa, uskonnossa/elämäkatsomustiedossa, musiikissa, kuvataiteessa ja opinto-ohjauksessa. Uutuutena tuntijaossa ovat teemaopinnot. Uuden opetussuunnitelman käyttöön ottamisessa merkittävimmät muutokset kohdistuvat oppimisen arviointiin, koulun toimintakulttuuriin ja opiskelijoiden ohjaukseen. Myös opiskeluympäristöjen ja -menetelmien kehittäminen on uuden opetussuunnitelman painotuksia.

Opetusteknologian /tieto- ja viestintätekniikan hyödyntäminen osana lukiopedagogiikkaa ja digitaalinen ylioppilastutkinto on keskeinen toimintaympäristön muutos. Vuonna 2018 digitaalisten kokeiden määrä kasvaa ja edellyttää edelleen tutkintoon sopivia tilaratkaisuja ja infraa sekä tv:t:n opetuskäytön ja koko oppimisympäristön jatkuvaa kehittämistä. Opetusteknologian käytön kehittämistä koordinoimaan on perustettu Kasvun ja oppimisen palvelualueen ja Istecki oy:n yhteinen ICT-kehittämisryhmä.

Opetushallitus tukee lukioiden kehittämistä hankerahoituksella. Kuopion kaupunki koordinoi neljän lukiokoulutuksen järjestäjän (Kuopio, Jyväskylä, Lahti, Hämeenlinna) yhteistä hanketta ”Uudet oppimisen arviointitavat ja oppimispolut lukiosta yliopistoon”.

Kuopion lukioista Kuopion Lyseo ja Kuopion klassillinen lukio osallistuvat opetushallituksen käynnistämään lukioiden kehittämisverkostoon. Kuopion Lyseon lukio on valittu kehittämisverkoston Itä-Suomen aluekoordinaattoriksi.

Kallaveden lukio ja Kuopion Lyseon lukio osallistuvat nuorten lukiokoulutuksen tuntijakokokeilun kokeiluohjelmaan. Tarkoituksena on kokeilla nuorten lukiokoulutuksen opiskelijoiden mahdollisuutta nykyistä suurempaan valinnaisuuteen valtioneuvoston asetuksessa (942/2014) annetun lukion tuntijaon pohjalta ja lukiokoulutuksen järjestäjien mahdollisuuksia järjestää enemmän valinnaisuutta sisältävää lukiokoulutusta. Kokeilu koskee syksyllä 2016 ja 2017 aloittavia opiskelijoita.

Kaupungin strategian mukaisesti kansainvälistyminen on yksi lukiokoulutuksen keskeisiä tavoitteita. Itä-Suomen lukioista maailmalle! -hanke (ESR) käynnistyi syksyllä 2015, ja sen pohjalta vuoden 2016 alussa perustettiin NEST-keskus – Network for Global Excellence on Upper Secondary Education and Training. Keskuksen toimipisteet ovat olleet Kuopiossa ja Joensuussa, ja keskuksessa on ollut kolme työntekijää. Tavoitteena on edistää Itä-Suomen lukioiden kansainvälisyyttä, kehittää lukioiden kv-osaamista sekä tiivistää itäsuomalaisten lukioiden yhteistyötä kansainvälisessä toiminnassa. Lisäksi keskus kehittää lukioiden yrittäjyyskasvatusta ja työelämäyhteyttä. Hanke pohjaisen NEST-keskuksen toiminta vakiinnutetaan määräajaksi vuodeksi 2018. Mukana toiminnassa on 29 lukiota Itä-Suomesta. NEST-keskuksen toiminta rahoitetaan jäsenmaksuilla sekä NEST-keskuksen hallinnoimien hankkeiden kautta tulevilla rahoitusosuudella. Vuonna 2018 keskuksessa työskentelee 2,5 työntekijää.

URHEILUAKATEMIA

Vuonna 2018 Kuopion alueen urheiluakatemia toiminnassa on mukana kuusi toisen asteen ja kaksi korkea-asteen oppilaitosta. Yhteistyöstä on lisäksi sovittu Kuopion kaupungin perusopetuksen urheiluluokkien kanssa erillisellä sopimuksella. Toiminta rahoitetaan vuosittaisilla jäsenmaksuilla ja Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämällä vuosittaisella avustuksella. Tukimuodot valmentautumisen ja opiskelun yhteensovittamiseksi sekä tukipalveluiden tarjoaminen jatkuvat.

ISOVERSTAS

Isoverstaan jäsenoppilaitosten määrä vaihtelee vuosittain. Vuonna 2017 Isoverstaaseen kuului 51 oppilaitosta (45 lukiota, 4 ammatillista oppilaitosta ja 2 vapaan sivistystyön oppilaitosta) Etelä-Savosta, Kainuusta, Pirkanmaalta, Pohjois-Karjalasta, Pohjois-Savosta, Päijät-Hämeestä, Uudeltamaalta ja Varsinais-Suomesta. Verkoston oppilaitoksissa opiskelee noin 16387 opiskelijaa.

Vuoden 2018 alusta Isoverstas ja Snellman-instituutti käynnistävät puolitoistavuotisen yhteistyökokeilun. Kokeilun tavoitteena on etsiä Isoverstaalle uusia toimintatapoja, joilla toiminnan taloudelliset edellytykset pystytään turvaamaan. Isoverstas jatkaa strategiansa mukaisesti verkko-oppimisen kehittämisverkostona päämääränään tulevaisuudessa tarvittavan verkko-oppimisen osaamisen varmistaminen jäsenoppilaitoksissa. Perustoiminta rahoitetaan opiskelijamääriin perustuvilla jäsenmaksuilla. Kehittämistyössä ja täydennyskoulutuksessa hyödynnetään myös hankerahoitusta. Isoverstaan taloustilanne vuonna 2018 arvioidaan tiukaksi hankerahoitusten vähennyttyä ja palveluista aiheutuvien kustannusten säilyessä ennallaan.

Tuottavuutta lisäävät toimenpiteet

Verkstoratkaisujen mahdollistavat tuottavuustoimet otetaan käyttöön: yhteistyötä kurssitarjonnassa ja henkilöstön yhteiskäytössä tehostetaan.

Palveluverkosta tarkastellaan yhdessä varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, nuorisopalveluiden ja lukio-koulutuksen kanssa. Tarkastelussa otetaan huomioon myös hyvinvoinnin edistämisen palvelut. Tarkastelu kohdentuu ajallisesti syksyyn 2017 ja vuoteen 2018.

Johtamista, johtajuutta ja johtamisjärjestelmää kehitetään sekä perusopetuksessa että lukiokoulutuksessa tavoitteena yhteisen pedagogiikan luominen ja johtaminen. Kokeilukulttuuria tuetaan kehittämisen välineenä.

Henkilöstön hyvinvointiin kiinnitetään huomiota. Ennaltaehkäisevänä toimenpiteenä jatketaan sähköisen terveystarkastuksen käyttöä. Osaamisen kehittämistä edistetään erityisesti tv-t-pedagogiikassa ja tarjotaan mahdollisuutta sisäiseen liikkuvuuteen. Kasvun ja oppimisen palvelualueen ja IsteKin yhteisen ICT-kehittämisryhmän toimet sekä koulujen omat tukitoimet TVT-pedagogiikan käytön edistämiseksi ovat vuonna 2018 osa opettajien osaamisen kehittämistä.

Sähköisten työvälineiden ja palveluiden käyttöä/käytettävyyttä kehitetään yhdessä tietohallinnon kanssa.

Kv:n sitova tavoite on vähentää sairauspoissaolojen määrää 2pv/htv. Palveluprosesseissa, joissa on toiminnan kannalta jouduttu ottamaan sijaisia. Lukiopalveluiden osalta euromääräinen sijaiskustannusten vähennystavoite on n. 18 000 €, mikä tarkoittaa 0,4 htv vähennystä.

Toiminnan painopisteet

1. Hyvinvoinnin edistäminen
2. Ajanmukaisten oppimisympäristöjen ja välineiden kehittäminen ja hyödyntäminen
3. Opettajien osaamisen kehittäminen tulevaisuuden lukion tarpeita vastaavaksi
4. Korkeakouluyhteistyön kehittäminen
5. Kansainvälinen verkostoituminen, kansainvälisen toiminnan kehittämiseksi vakiinnutetaan hanke-pohjaisen NEST-keskuksen toiminta määräajaksi vuodeksi 2018.
6. Lukuvuosisuunnitelma ja laatutyö

Toiminnan painopisteiden vaikutukset osaamis- ja henkilöstötarpeeseen sekä henkilöstövaikutukset

Digitaaliseen ylioppilastutkintoon valmistautuminen sekä ajanmukaisten oppimisympäristöjen ja välineiden kehittäminen ja hyödyntäminen edellyttävät opettajien täydennyskoulutusta ja resursointia fyysiseen oppimisympäristöön sekä tietoverkkoihin.

Henkilöstön ja osaamisen saatavuus

Pätevän vakinaisen opetushenkilöstön saatavuus on hyvä.

Lukiopalvelut ja toisen asteen yhteistyö

2018

1. KASVAVA KUOPIO

2. Vetovoimainen innovaatio- ja oppimisympäristö sekä laadukas koulutusketju

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö
Jatketaan tulevaisuuden kouluverkoston kehittämistä Toteutetaan koulutuspoliittista ohjelmaa.	Palveluverkoston kokonaistarkastelu on käynnistetty (varhaiskasvatuspalvelut, perusopetus- ja nuorisopalvelut ja lukiopalvelut yhdessä muiden palvelualueiden ja toimijoiden kanssa). Päätös koulutuspoliittisesta ohjelmasta on tehty ja konkreettiset tavoitteet ja mittarit on määritelty ja viety käyttösuunnitelmaan.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäällikkö

3. Kuopion tunnettuus ja edunvalvonta

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö
Työssäkäyntialueen yhteistyötä laajennetaan ja tiivistetään alueen elinvoiman vahvistamiseksi.	Tiivistetään yhteistyötä yliopiston ja muiden oppilaitosten kanssa. Aducaten ja lukiotoimen yhteistyö mahdollistaa lukiolaisille yliopistokurssien suorittamisen.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäällikkö

2. HYVINVOIVA KUOPIO

5. Aktiivisuuteen innostava arki

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö
Tuetaan aktiivista elämäntapaa luomalla edellytyksiä omatoimiselle aktiivisuudelle. Aktivoidaan erityisesti tukea tarvitsevia lapsia ja nuoria sekä ikäihmisiä liikkumaan ja harrastamaan sekä terveellisiin elämäntapoihin.	Toteutetaan koulutuspoliittisen ohjelman periaatteita (mm. nuorisovaltuusto, lapsiparlamentti, oppilas- ja opiskelijakunnat). Jatketaan olemassa olevia hyviä käytänteitä mm. varhainen puheeksi otto, Pienet lapset liikkeelle, Liikkuva koulu, Kulttuuri- ja liikuntapolku.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäällikkö

6. Varhainen tuki

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö
Kaikki peruskoulusta valmistuvat saavat jatko-opiskelupaikan.	Lisätään oppilaan ohjauksen ja tuen yhteistyötä perusopetuksen, nuorisopalveluiden ja toisen asteen toimijoiden kesken. Lisätään lukion aloituspaikkoja ja lisäopetuspaikkoja tarpeen mukaan, tehdään yhteistyötä Sakkyn kanssa.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäällikkö

3. RESURSSIVIISAS KUOPIO

10. Kiertotalous ja resurssien viisas käyttö

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö
Edistetään lähiruuan, luomun, kasvisruuan ja kasvusezonkien huomioimista elintarvikkeiden hankinnassa.	Kouluruoka on mahdollisuuksien mukaan (saatavuus, kustannus) lähi- ja luomuruokaa.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäällikkö
Parannetaan tilojen monikäyttöisyyttä ja tehostetaan tilankäyttöä.	Palveluverkostosuunnittelussa huomioidaan tilojen monikäyttöisyys ja niiden tehokas käyttö. Lukiokoulutuksessa kehitetään opetustilojen yhteiskäyttöä erityistarpeita vaativien oppiaineiden, kuten kuvataiteen ja musiikin, osalta. Digitaalisten yökokeiden tilaratkaisuja suunnitellaan yhdessä kaikkien lukioiden kesken.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäällikkö

9. Viisas liikkuminen

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö
Edistetään pyöräilyä ja jalankulkua sekä joukkoliikenteen käyttöä sekä kulkuneuvojen yhteiskäyttöä. Laaditaan pyöräilyn kehittämissuunnitelma.	Ohjataan lapsia ja nuoria kulkemaan turvalliset koulumatkat kävellen tai pyöräillen.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäällikkö

4. UUDISTUVA KUOPIO

12. Kyvykäs ja innostunut henkilöstö ja uudistuva johtaminen

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö
Jalkautetaan uutta kaupunkistrategiaa. Tuetaan hankinta- ja omistajapolitiikalla kaupunkistrategian toteutumista.	Strategia viedään käytäntöön toimintatasolle. Hankinnat toteutetaan hankintaohjelman mukaisesti. Lukioiden johtotiimit osallistuvat johtamiskoulutukseen.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäällikkö
Kehitetään päätöksenteon avoimuutta ja viestintää.	Osallistetaan henkilöstöä/asukkaita/asiakkaita päätöksenteon valmisteluvaiheessa. Luodaan toimintamalleja osallistamisprosessiin, koulutetaan esimiehet ja henkilöstö toimintamallin toteuttamiseen. Lukioiden opiskelijat osallistetaan koulun toiminnan suunnitteluun. Lukiolaisia hyödynnetään koulujen ja kaupungin markkinoinnissa.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäällikkö
Toteutetaan henkilöstön työhyvinvointia parantavia toimenpiteitä. Henkilöstön sairauspoissaolot vähenevät 2 kalenteripäivää/henkilötyövuosi. Sairauspoissaolojen sijaisjärjestelyt turvataan.	Esimiesten/henkilöstön koulutus ja vastuutus. Työhyvinvointitaitojen ja työmenetelmien kehittäminen. Poissaolojen seurannan kehittäminen ja varhaisen puuttumisen malli. Vahva yhteistyö työterveyshuollon kanssa ennaltaehkäisevään toimintaan. Lukioiden johtotiimit osallistuvat johtajuuskoulutukseen. Koulujen sisäistä vertaiskoulutusta tehostetaan esimerkiksi TVT-pedagogiikan hyödyntämisessä.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäällikkö

13. Sujuva ja uudistuva toiminta

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö
Digitalisoidaan ja sujuvoitetaan palveluprosesseja.	Kehitetään edelleen sähköisiä palveluja. Ollaan mukana Tulevaisuuden kuntien ICT-yhteistoiminnan toteuttamishankkeessa. Koulupuolen toimintaa kehitetään palvelualueen ja ICT-palveluntuottajan yhteisessä kehittämissyöryhmissä.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäällikkö
Uudistetaan ja kehitetään toimintaa mm. erilaisten kokeilujen avulla ja ottamalla käyttöön hyviä toimintatapoja.	Kehitetään toimintaympäristön ja asiakkaiden tarpeiden mukaisia toimintatapoja ja palveluita. Lukioissa tuetaan kokeilukulttuuria ja jaetaan hyviksi havaittuja toimintamalleja mm. lukioiden johtotiimissä sekä aineryhmätapaamisissa. Etä-, verkko- ja monimuoto-opetuksesta kehitetään lähiopetuksen tukena.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäällikkö

14. Kestävä talous

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö
Toimitaan taloudellisesti ja parannetaan tuottavuutta, jotta kaupungin taloudellinen tulos on suunnitellun mukainen ja tasapainossa valtuustokauden aikana.	Toimitaan taloudellisesti ja tehokkaasti. Lukioiden kurssitarjontatyöryhmissä pyritään optimoimaan kurssitarjonnan tarpeet ja opettajien yhteiskäyttö.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäällikkö

Kasvun ja oppimisen tuen palvelut

Toiminta-ajatus

Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointi luodaan laadukkailla perustason palveluilla. Kasvun ja oppimisen tuen toiminta ajatuksena on tarjota tukea ja erityisasiantuntemusta lasten ja nuorten kasvusta ja oppimisesta päävastuussa oleville tahoille, kuten vanhemmille, varhaiskasvatukselle ja koulutoimelle. Toiminta on lähetteetöntä, matalan kynnyksen palvelua, jossa korostetaan asiakaslähtöisyyttä, tuen oikea-aikaisuutta, ennaltaehkäisevää työtettä, hyvää yhteistyötä eri toimijoiden kesken sekä sujuvaa tiedonkulkua.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Vanhempien alkoholinkäyttö ja mielenterveysongelmat ovat edelleen Kuopiossa korkealla tasolla, samoin eroperheiden määrä ja vuorovaikutuksen ongelmat lapsen ja vanhemman välillä. Nämä ilmiöt voivat uhata lapsen psyykkistä hyvinvointia, elleivät perheet saa vaikeissa elämäntilanteissaan oikea aikaisesti annettua ja riittävää matalan kynnyksen psyykkistä ja kasvatuksellista tukea. Tämä asettaa haasteita oppilashuollon toiminnalle.

Lisäksi asukasta kohden lasketut lastensuojelumenot sekä erikoissairaanhoidon kustannukset lapsi- ja nuorisopsykiatrian osalta ovat Kuopiossa verrokkikaupunkeihin nähden korkeat. Erityisenä huolena on ollut asiakasmäärän kasvu lapsi- ja nuorisopsykiatrian puolella. Tämän vuoksi palvelualueuudistuksen ja kaupunkistrategian yhtenä tavoitteena on ollut mm. lasten ja nuorten osalta toiminnan painopisteen siirtäminen ennaltaehkäiseviin palveluihin, joita myös Kasvun ja oppimisen tuen palvelut edustavat suhteessa lastensuojeluun ja erikoissairaanhoidon.

Tuleva sote-lainsäädäntö on v. 2018 merkittävä uudistus. Lainsäädännön muutokset vaikuttavat kasvun ja oppimisen tuen palveluiden ja henkilöstön sijoittumiseen tulevaisuudessa. Tulevaan sote-uudistukseen liittyen v. 2018 etenee myös ns. lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma. Kuopion kaupungin näkökulmasta on tärkeää, että mukana suunnittelussa ja toteutuksessa on myös Kasvun ja oppimisen palvelualue. Tulevien sote-alueiden ja kaupunkien palveluiden integraatio on yksi keskeisistä sote-uudistuksen onnistumisen edellytyksistä. Vuoden 2018 aikana etenee myös Pohjois-Savon sote-palveluiden tuotanto-organisaation rakentuminen.

Perusopetuksen uuden opetussuunnitelman myötä oppilashuoltoryhmien merkitys koululaisten yleisen hyvinvoinnin koordinoinnissa tulee edelleen korostumaan. Samoin esiopetuksen opetussuunnitelma korostaa oppilashuoltopalvelujen merkitystä myös esiopetuksessa. Näitä asioita seurataan ja arvioidaan myös 2018.

Lapsimäärän kasvu esi- ja perusopetuksen puolella jatkuu ja tätä kautta myös palveluiden resursointia täytyy säännöllisesti arvioida. V.2018 toteutuu ammatillisen koulutuksen lakiuudistus, jonka seurauksena myös aikuisopiskelijat pääsevät koulukuraattori- ja koulupsykologipalveluiden piiriin. Kuopion osalta tämä tarkoittaa mahdollisen asiakasmäärän kasvua n. 1000 asiakkaalla.

Tuottavuutta lisäävät toimenpiteet

Sote-uudistuksen myötä palvelujärjestelmää ja työprosesseja käydään tarkemmin läpi ja arvioidaan mm. sitä, että eri palveluissa ei tehtäisi päällekkäistä työtä. Tämä edellyttää edelleen myös tiivistä yhteistyötä kaupungin muiden vastuualueiden kanssa, erikoissairaanhoidon yksiköiden kanssa. Lisäksi järjestöjen ja yksityisen sektorin rooli tulee arviotavaksi entistäkin tarkemmin.

Tuottavuutta pyritään osaltaan lisäämään myös kaupungin Oda-hankeessa (omahoito ja digitaaliset arvopalvelut), johon sisältyy yläkouluikäisten koululaisten pilotti, jonka tavoitteena on mm. lisätä monialaista yhteistyötä ja hallita nykyistä paremmin yhteisiä asiakasprosesseja.

Sairauspoissaolojen vähentäminen 2pv/thv. Laaditaan ja päivitetään työhyvinvointisuunnitelmat.

Toiminnan painopisteet

Kuopion kaupungin hyvinvointiryhmän tavoitteena/toiminta ajatuksena on aktiivinen, pärjäävä ja onnelliseksi itsensä kokeva kuntalainen ja ennaltaehkäisy ja varhainen puuttuminen vaikuttavin toimintamallein toimintakyvyn turvaamiseksi, alueellisesti, moniammatillisin yhteistyön menetelmin (palvelualueiden ja hallintokuntien poikki + kolmas sektori ym.). Hyvinvointiryhmä on linjannut kuopiolaisten hyvinvoinnin kokonaistavoitteeksi mm. parantaa lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointia. Vuoden 2018 painopistealueita oppilashuollon palveluiden osalta ovat:

- Kiusaamisen vähentäminen
- Edistää kouluun kiinnittymistä
- Koulu yhteisön yhteisöllisyyden tukeminen

Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden uudelleen organisointi tulee koskemaan Kasvun ja oppimisen tuen palveluita vahvasti. Yhteiseen suunnitteluun ja kehittämiseen osallistuminen tulee olemaan vuoden 2018 merkittävin painopistealue.

Sähköisten palveluiden kehittäminen on myös yksi keskeistä toiminnan painopisteistä.

Toiminnan painopisteiden vaikutukset osaamis- ja henkilöstötarpeeseen sekä henkilöstövaikutukset

Laki oppilas- ja opiskelijahuollosta edellytti henkilöstön rekrytointia. Valtakunnalliset suositukset henkilöstömitoitukseen ovat kuraattoreiden osalta 800 oppilasta/opiskelijaa per 1 kuraattori ja 1000 oppilasta / opiskelijaa per psykologi. Aikaisempien vuosien henkilöstön lisäyksistä huolimatta, Kuopiossa jäädään suosituksista tältä osin n. 300 oppilaalla/opiskelijalla eri palveluissa. Lisärekrytoinnit täytyy tehdä kuntatalouden antamien raamien puitteissa ja vuonna 2018 rekrytoidaan yksi kuraattori sekä psykologi. Lisäyksen taustalla on aikuisopiskelijoiden siirtyminen palveluiden piiriin.

Sähköisten palveluiden kehittäminen tuo henkilöstölle osaamistarpeita. Samoin palveluiden integraatio lisää henkilöstön osaamistarpeita mm. palveluohjauksen näkökulmasta ja verkostotyön sekä yhteisöllisen työn näkökulmista. Muuttuva toimintaympäristö edellyttää henkilöstöltä aktiivista osaamisen kehittämistä ja uusien toimintatapojen rohkeaa kokeilemistä.

Henkilöstön osaamista arvioidaan vuosittain kehityskeskusteluiden yhteydessä. Kehityskeskusteluissa käytetään pohjana KuntaHR-järjestelmää.

Henkilöstön ja osaamisen saatavuus

Psykologien rekrytoinnissa tilanne on kaupunkitasoisesti edelleen haastava.

Suunnitelma ulkoisten palvelujen käytöstä

Sijoitettujen lasten ja muilla paikkakunnilla opiskelevien kuopiolaisten opiskeluhuollon palvelut tuotetaan ostopalveluina kasvun ja oppimisen tuen vastuualueelta.

Psykologisten tasotutkimusten järjestämiseen esikouluun lähteville ja alle 16-vuotiaille perusopetusikäisille kehitysvammaisille käytetään ostopalveluja.

2. HYVINVOIVA KUOPIO

5. Aktiivisuuteen innostava arki

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö
Tuetaan aktiivista elämäntapaa luomalla edellytyksiä omatoimiselle aktiivisuudelle. Aktivoidaan erityisesti tukea tarvitsevia lapsia ja nuoria sekä ikäihmisiä liikkumaan ja harrastamaan sekä terveellisiin elämäntapoihin.	Toteutetaan koulutuspoliittisen ohjelman periaatteita (mm. nuorisovaltuusto, lapsiparlamentti, oppilas- ja opiskelijakunnat). Jatketaan olemassa olevia hyviä käytänteitä mm. varhainen puheeksi otto, Pienet lapset liikkeelle, Liikkuva koulu, Kulttuuri- ja liikuntapolku. Kannustetaan opiskelijoita omasta hyvinvoinnistaan huolehtimiseen Tukea toiseen –sivuston ja somekanavien kautta. Osallistutaan koulujen ja oppilaitosten yhteisölliseen opiskeluhoitotyöhön, jonka kautta tuetaan omatoimisuutta, aktiivisuutta ja hyvinvointia.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäällikkö

6. Varhainen tuki

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö
Lapsiperheet saavat tarvittaessa varhaista ja avoimuuden tukea. Kaikki peruskoulusta valmistuvat saavat jatko-opiskelupaikan.	Ollaan mukana Lape-hankeessa. Tuetaan lapsiperheitä tarjoamalla opiskeluhoittoa tukea riittävän varhain ja tekemällä yhteistyötä muun palveluverkoston kanssa. Toteutetaan ja kehitetään lasten, nuorten ja perheiden tuen prosesseja yhteistyössä varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja 2. asteen koulutuksen sekä muun palveluverkoston kanssa. Lisätään oppilaan ohjauksen ja tuen yhteistyötä perusopetuksen, nuorisopalveluiden ja toisen asteen toimijoiden kesken.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäällikkö

4. UUDISTUVA KUOPIO

12. Kyvykäs ja innostunut henkilöstö ja uudistuva johtaminen

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö
Jalkautetaan uutta kaupunkistrategiaa. Tuetaan hankinta- ja omistajapolitiikalla kaupunkistrategian toteutumista.	Strategia viedään käytäntöön toimintatasolle. Hankinnat toteutetaan hankintaohjelman mukaisesti.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäällikkö
Toteutetaan henkilöstön työhyvinvointia parantavia toimenpiteitä. Henkilöstön sairauspoissaolot vähenevät 2 kalenteripäivää/henkilötyövuosi. Sairauspoissaolojen sijaisjärjestelyt turvataan.	Esimiesten/henkilöstön koulutus ja vastuutus. Työyhteisötaitojen ja työmenetelmien kehittäminen. Poissaolojen seurannan kehittäminen ja varhaisen puuttumisen malli. Vahva yhteistyö työterveyshuollon kanssa ennaltaehkäisevään toimintaan. Päivitetään työhyvinvointisuunnitelmat.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäällikkö

13. Sujuva ja uudistuva toiminta

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö
Osallistutaan maakunta- ja soteuudistuksen valmisteluun ja varaudutaan omassa toiminnassa tulevaan muutokseen, jotta muutos toteutuisi mahdollisimman sujuvasti asiakkaille ja henkilöstölle.	Ollaan mukana sote- ja maakuntauudistuksen valmistelussa (mm. maakunnallinen Lape-hanke).	Asiakkuusjohtaja, palvelupäällikkö
Uudistetaan ja kehitetään toimintaa mm. erilaisten kokeilujen avulla ja ottamalla käyttöön hyviä toimintatapoja.	Kehitetään toimintaympäristön ja asiakkaiden tarpeiden mukaisia toimintatapoja ja palveluita. Kehitetään sähköisiä palveluita.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäällikkö

14. Kestävä talous

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö
Toimitaan taloudellisesti ja parannetaan tuottavuutta, jotta kaupungin taloudellinen tulos on suunnitellun mukainen ja tasapainossa valtuustokauden aikana.	Toimitaan taloudellisesti ja tehokkaasti.	Asiakkuusjohtaja, palvelupäällikkö

Kasvun ja oppimisen palvelualue			
TULOSLASKELMAT	TP 2016	KS 2017	KS 2018
Kasvun ja oppimisen palvelualue yhteensä			
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	13 900 824	14 535 675	12 075 675
Myyntituotot	3 320 977	3 925 964	3 803 538
Maksutuotot	7 007 284	7 513 448	5 590 038
Tuet ja avustukset	3 204 562	2 718 901	2 310 099
Vuokratuotot	344 955	295 590	345 900
Muut toimintatuotot	23 046	81 772	26 100
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-195 019 357	-198 611 239	-202 482 792
Henkilöstökulut yhteensä	-107 840 425	-110 078 750	-109 904 115
Palvelujen ostot yhteensä	-33 781 660	-32 394 816	-31 749 839
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 493 525	-2 505 574	-2 971 633
Avustukset	-11 882 929	-12 677 460	-15 354 460
Vuokrat	-38 777 922	-40 635 883	-42 268 339
Muut toimintakulut	-242 896	-318 756	-234 406
TOIMINTAKATE	-181 118 533	-184 075 564	-190 407 117
Varhaiskasvatuspalvelut			
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	6 884 909	7 539 390	5 539 390
Myyntituotot	198 516	256 500	256 500
Maksutuotot	6 463 123	6 969 528	5 009 528
Tuet ja avustukset	217 169	273 362	273 362
Vuokratuotot	3 286	0	0
Muut toimintatuotot	2 815	40 000	0
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-69 363 721	-71 473 208	-74 355 779
Henkilöstökulut yhteensä	-38 982 331	-38 782 854	-38 989 732
Palvelujen ostot yhteensä	-8 439 085	-9 136 984	-8 616 826
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-450 271	-450 319	-431 671
Avustukset	-11 855 119	-12 646 000	-15 323 000
Vuokrat	-9 518 520	-10 253 152	-10 876 382
Muut toimintakulut	-118 395	-203 899	-118 168
TOIMINTAKATE	-62 478 812	-63 933 818	-68 816 389
Perusopetuspalvelut			
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	5 113 897	5 275 669	4 845 669
Myyntituotot	2 093 065	2 654 936	2 690 108
Maksutuotot	442 564	450 000	450 000
Tuet ja avustukset	2 272 882	1 905 561	1 405 561
Vuokratuotot	298 148	250 000	300 000
Muut toimintatuotot	7 238	15 172	0
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-96 068 917	-101 904 709	-102 680 874
Henkilöstökulut yhteensä	-53 184 252	-55 572 613	-54 909 683
Palvelujen ostot yhteensä	-17 485 609	-19 870 046	-19 882 875
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 680 224	-1 725 541	-2 161 701
Avustukset	0	0	0
Vuokrat	-23 658 279	-24 696 255	-25 684 796
Muut toimintakulut	-60 553	-40 254	-41 819
TOIMINTAKATE	-90 955 020	-96 629 040	-97 835 205

Kasvun ja oppimisen palvelualue			
TULOSLASKELMAT	TP 2016	KS 2017	KS 2018
Nuorisopalvelut			
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	393 401	272 693	272 693
Myyntituotot	39 683	48 385	51 535
Maksutuotot	26 075	44 920	41 510
Tuet ja avustukset	297 810	135 248	143 748
Vuokratuotot	21 653	20 140	11 900
Muut toimintatuotot	8 180	24 000	24 000
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-3 622 835	-3 624 891	-3 649 693
Henkilöstökulut yhteensä	-1 379 418	-1 495 324	-1 513 906
Palvelujen ostot yhteensä	-288 757	-279 823	-299 077
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-102 655	-89 420	-93 118
Avustukset	-1 350	-5 000	-5 000
Vuokrat	-1 826 552	-1 744 734	-1 727 996
Muut toimintakulut	-24 103	-10 590	-10 596
TOIMINTAKATE	-3 229 434	-3 352 198	-3 377 000
Lukiopalvelut			
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	826 114	856 400	856 400
Myyntituotot	477 437	418 760	368 760
Maksutuotot	73 772	49 000	89 000
Tuet ja avustukset	251 599	361 040	362 540
Vuokratuotot	21 868	25 000	34 000
Muut toimintatuotot	1 438	2 600	2 100
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-16 410 021	-17 351 562	-17 429 520
Henkilöstökulut yhteensä	-10 847 991	-11 217 275	-11 306 185
Palvelujen ostot yhteensä	-2 085 786	-2 395 571	-2 302 165
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-152 448	-124 644	-174 303
Avustukset	0	0	0
Vuokrat	-3 291 147	-3 565 445	-3 590 552
Muut toimintakulut	-32 649	-48 627	-56 315
TOIMINTAKATE	-15 583 907	-16 495 162	-16 573 120
Toisen asteen yhteistyö			
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	512 679	447 000	417 000
Myyntituotot	352 686	412 742	301 494
Maksutuotot	1 750	0	0
Tuet ja avustukset	154 868	34 258	115 506
Vuokratuotot	0	0	0
Muut toimintatuotot	3 375	0	0
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-512 680	-447 000	-417 000
Henkilöstökulut yhteensä	-272 331	-249 784	-234 343
Palvelujen ostot yhteensä	-208 416	-181 628	-166 954
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 761	-3 500	-3 050
Avustukset	0	0	0
Vuokrat	-24 853	-10 476	-9 132
Muut toimintakulut	-1 319	-1 612	-3 521
TOIMINTAKATE	-1	0	0

Kasvun ja oppimisen palvelualue			
TULOSLASKELMAT	TP 2016	KS 2017	KS 2018
Kasvun ja oppimisen tuen palvelut			
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	29 326	28 550	28 550
Myyntituotot	21 875	24 000	24 250
Maksutuotot	0	0	0
Tuet ja avustukset	7 451	4 550	4 300
Vuokratuotot	0	0	0
Muut toimintatuotot	0	0	0
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-7 105 751	-1 810 979	-1 929 977
Henkilöstökulut yhteensä	-1 926 724	-1 542 990	-1 681 734
Palvelujen ostot yhteensä	-5 030 968	-203 611	-188 735
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-15 150	-22 760	-18 400
Avustukset	0	0	0
Vuokrat	-131 837	-40 607	-40 386
Muut toimintakulut	-1 072	-1 011	-722
TOIMINTAKATE	-7 076 425	-1 782 429	-1 901 427
Kop/operatiiviset tukipalvelut			
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	140 498	115 973	115 973
Myyntituotot	137 715	110 641	110 891
Maksutuotot	0	0	0
Tuet ja avustukset	2 783	4 882	5 082
Vuokratuotot	0	450	0
Muut toimintatuotot	0	0	0
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 935 432	-1 998 890	-2 019 949
Henkilöstökulut yhteensä	-1 247 378	-1 217 910	-1 268 532
Palvelujen ostot yhteensä	-243 039	-327 153	-293 207
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-87 016	-89 390	-89 390
Avustukset	-26 460	-26 460	-26 460
Vuokrat	-326 734	-325 214	-339 095
Muut toimintakulut	-4 805	-12 763	-3 265
TOIMINTAKATE	-1 794 934	-1 882 917	-1 903 976

Mittaristo 2018

Avainprosessi: Varhaiskasvatuspalvelut

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TP 2016	KS 2017	Ennuste 2017	KS 2018
Kunnallinen	Lasten määrä *)	3 938	4 177	4 103	4 116
päiväkotihoido	Päiväkotien täyttöaste				
	- haja-asutusalueen täyttöaste	85	90	90	90
	- taajama-alueen täyttöaste	97	97	97	97
	Bruttokustannus €/lapsi	-12 826	-12 276	-12 663	-13 212
	Nettokustannus €/lapsi	-11 381	-10 855	-11 277	-12 275
	Päivähoidon tilojen määrä m ²	38 977	41 820	41 720	41 838
	Tilojen määrä m ² /lapsi	10	10	10	10
Yksityinen	Lasten määrä	787	871	933	1 173
päiväkotihoido	Nettokustannus €/lapsi	-8 335	-8 228	-8 897	-8 705
Kunnallinen	Lasten määrä *)	483	540	493	470
perhepäivähoido	Bruttokustannus €/lapsi	-11 316	-11 450	-11 137	-11 717
	Nettokustannus €/lapsi	-9 737	-9 534	-9 645	-10 742
Yksityinen	Lasten määrä	74	73	68	70
perhepäivähoido	Nettokustannus €/lapsi	-5 972	-6 056	-5 972	-5 874
Hoidossa olevien lasten määrä yhteensä		5 282	5 661	5 597	5 829
Varhaiskasvatuksen osallistumis-% (0-6 v)		62,83	-	64,17	66,35
Avoimet varhais-	Lasten määrä	730	750	750	750
kasvatuspalvelut	Bruttokustannus €/lapsi	-1 069	-889	-1 076	-1 100
Kotihoidon ja yks.	Lasten määrä	1 770	1 863	1 774	1 700
hoidon tuki Kelalle	Nettokustannus €/lapsi	-3 128	-3 063	-3 101	-2 930

*) Lasten määrä on kuukausittain hoidossa olevien lasten keskiarvo.

Kunnallisen ja yksityisen päivähoiton hintoja verrattaessa on otettava huomioon, että kunnallisen hoidon hintaan kuuluu palvelualuekokonaisuuden suunnittelu- ja hallintokustannukset, vuoro- ja iltahoito, loma-aikainen hoito, järjestämisvelvoitteen täyttäminen sekä erityistä tukea tarvitsevien lasten tukipalvelut, joita yksityisellä palveluntuottajalla ei ole.

Kunnallisen päiväkotihoidon ja yksityisen päiväkotihoidon €/lapsi kustannus sisältää myös esiopetuksen.

Avainprosessi: Perusopetus- ja nuorisopalvelut

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TP 2016	KS 2017	Ennuste 2017	KS 2018
Perusopetus	Oppilasmäärä 20.9.	9 920	10 470	10 438	10 590
	Eriyisen tuen oppilaiden osuus oppilasmäärästä % *	5,8 %	6,0 %	6,0 %	6,0 %
	Luokamuotoisen erityisopetuksen oppilaiden osuus koko oppilasmäärästä % *	3,8 %	4,0 %	4,0 %	4,0 %
	Bruttokustannus €/oppilas, kaikki vuosiluokat	-9 301	-9 337	-9 337	-9 314
	Nettokustannus €/oppilas, vähennetty hankerahoitus	-9 096	-9 170	-9 201	-9 154
	Opetusryhmän keskikoko 1-6 luokilla *	17,3	17,2	17,2	17,2
	Opetusryhmän keskikoko 7-9 luokilla *	18,0	18,3	18,3	18,3
	Yleisopetuksen tuntimäärä/oppilas *	1,73	1,72	1,72	1,72
	Perusopetuksen tilojen määrä m ²	132 922	137 047	133 481	133 420
	Tilojen määrä m ² /oppilas	13	13	13	13
Nuorisopalvelut	Asiakaskäyntien lukumäärä	210 454	215 000	213 000	215 000
	Suunnitelmallisesti tuettujen nuorten määrä	193	400	200	400
	Bruttokustannus €/asiakaskäynti	-16	-16	-16	-16
	Nuorisopalveluiden tilojen määrä m ²	9 364	9 281	9 281	9 042

Perusopetuksen bruttokustannuksissa ei ole huomioitu kotikuntakorvausmenoja.

* Tunnusluvut on otettu Kouluikkunan tiedoista. Ryhmäkokoalaskennassa on otettu huomioon joissakin aineissa käytettävät jako- ja hanketunnit, jotka pienentävät varsinaisia luokkakokoja. Kuopion kouluverkko on alueellisesti laaja ja oppilasmäärissä on alueittain suuria eroja, minkä vuoksi myös opetusryhmien koko vaihtelee alueellisesti.

Avainprosessi: **Lukiokoulutus ja toisen asteen yhteistyön palvelut**

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TP 2016	KS 2017	Ennuste 2017	KS 2018
Lukiokoulutus	Valtionosuuteen oikeuttava painotettu opiskelijamäärä	2 399	2 355	2 431	2 446
	Kahden tutkinnon koulutuksen opisk.määrä	250	250	236	210
	Peruskoulun päättäneiden lukiokoulutukseen hakevien määrä (%)	53 %	53 %	53 %	53 %
	Peruskoulun päättäneiden lukiokoulutukseen päässeiden määrä (%)	50 %	52 %	52 %	52 %
	Vieraskuntalaisten osuus lukion aloittaneista (%)	28 %	25 %	25 %	25 %
	Ensisijaisten hakijoiden määrä/lukioiden aloituspaikat	112	112	122	110
	Päivälukion kaikkien kurssien lukumäärä	2 390	2 390	2 390	2 390
	Bruttokustannus €/opiskelija, kaikki vuosikurssit *	-6 840	-7 160	-7 160	-7 153
	Lukioiden tilojen määrä m ²	18 925	19 644	19 708	19 346
	Tilojen määrä m ² /opiskelija	8	8	8	8

Avainprosessi: **Kasvun ja oppimisen tuen palvelut**

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TP 2016	KS 2017	Ennuste 2017	KS 2018
Koulupsykologi-palvelut	Koulupsykologipalveluja käyttävien asiakkaiden määrä oppilasmäärästä (0-10 lk)	9 %	8 %	8 %	8 %
	Oppilaita/koulupsykologi	1 222	1 222	1 222	1 222
	Koulupsykologipalveluja käyttävien asiakkaiden määrä lukion opiskelijamäärästä	11 %	9 %	10 %	10 %
	Lukion opiskelijoita/psykologi	1 698	1 698	1 698	1 698
	Psykologipalveluja käyttävien asiakkaiden määrä 2. asteen ammatillisen koulutuksen opiskelijamäärästä	8 %	7 %	8 %	8 %
	Ammatillisen koulutuksen opiskelijoita / psykologi	1 543	1 534	1 534	1 534
Koulukuraattori-palvelut	Koulukuraattoripalveluja käyttävien asiakkaiden määrä oppilasmäärästä (0-10 lk)	9 %	9 %	9 %	9 %
	Oppilaita/koulukuraattori	1 265	1 265	1 265	1 265
	Kuraattorin palveluja käyttävien asiakkaiden määrä lukion opiskelijamäärästä	6 %	5 %	5 %	5 %
	Lukion opiskelijoita/kuraattori	2 122	2 122	2 122	2 122
	Kuraattorin palveluja käyttävien asiakkaiden määrä 2. asteen ammatillisen koulutuksen opiskelijamäärästä	13 %	11 %	11 %	11 %
	Ammatillisen koulutuksen opiskelijoita / kuraattori	1 158	1 150	1 158	1 158
Kasvun ja oppimisen palvelualue		TP 2016	KS 2017	Ennuste 2017	KS 2018
Henkilöstömittarit	Kokonaistyöaika (ilman työllistämistä)	2 309	2 400	2 395	2 403
	Sairauspoissaolot kalenteripv / htv	15,9	14	15,6	13

HENKILÖSTÖLASKELMA 2018

Henkilöstösuunnitelma	TA	TA	MUUTOS 2017/2018	TA+TAMU	TA	MUUTOS	YHTEENSÄ	
	2017	2018		2017	2018	2017/2018	2018	2018
KASVUN JA OPPIMISEN PALVELUALUE	htv	htv	htv	1 000 €	1 000 €	1 000 €	htv	1 000 €
Varhaiskasvatuspalvelut	1 086,0	1 082,3	-3,7	31 557	31 440	-117	1 082,3	31 440
Perusopetus- ja nuorisopalvelut	1 097,0	1 096,5	-0,5	46 344	46 735	391	1 096,5	46 735
Lukiopalvelut ja toisen asteen yhteistyö	171,1	170,8	-0,3	9 516	9 510	-6	170,8	9 510
Kasvun ja oppimisen tuen palvelut	28,0	31,0	3,0	1 288	1 414	126	31,0	1 414
Johdon tukipalvelut	21,9	22,6	0,7	884	934	50	22,6	934
Palvelualue yhteensä	2404,0	2403,2	-0,8	89 589	90 033	444	2403,2	90 033

Luvuissa ei ilmoiteta keskitetystä määrärahasta työllistämisarvoihin ja oppisopimuksella palkattua henkilöstöä, kesätyöntekijöitä, luottamushenkilöiden palkkioita, vammaispalvelun sijaismaksajana maksettavia avustajien palkkoja (tili 4081) ja jaksotettuja palkkoja.

KASVUN JA OPPIMISEN PALVELUALUE

AVUSTUKSET VUODELLE 2018

Tukipalvelut

	KS 2017	KS 2018	Oppilasmäärä 31.10.2017
Taiteen perusopetukseen eri tahoille:			
Kuopion Tanssistudio	8 210	9 746	193
Kuopion Esittävän Taiteen tuki ry / Taideopisto (*)	15 037	13 886	275
Musiikkikouluyhdistys Kantele ry	3 213	2 828	56
Avustukset yhteensä	26 460	26 460	524

50,50€/oppilas

(*) Kuopion Baletin tuki ry / Kuopion Tanssiopisto ja Kuvataideopetusta lapsille Pikku-Pikasso yhdistyivät 1.7.2016 alkaen Kuopion Taideopistoksi, jota ylläpitää Kuopion Esittävän Taiteen tuki ry.

4.3. Investointiosan erittely vuonna 2018

Kustannus- arvio	TP 2016 (1.000 €)	TA + TAMU 2017 (1.000 €)	TA 2018 (1.000 €)

KONEET JA KALUSTO

Kasvun ja oppimisen lautakunta (bruttositova)

Tulot		0	0	0
Menot		-695	-1 350	-1 490
Netto		-695	-1 350	-1 490

- Kasvun ja oppimisen palvelualueen kalustohankintoihin, mm. Karttulan uuden yhtenäiskoulun ja päiväkodin kalustaminen ja varustaminen, Juankosken, Maaningan ja Tuomikujan uuden päiväkodin kalustaminen ja varustaminen, oppimisympäristön kehittäminen uuden opetussuunnitelman (OPS2016) tavoitteiden mukaisesti, työympäristöjen ergonomian parantaminen, vanhentuneen opetuskaluston ja -varusteiden uusiminen sekä AV-laitteiston uusiminen sekä päiväkotien vanhentuneen kaluston uusiminen.

Kuopion Tilakeskus

PERUSKORJAUS

Maaningan nuoriso- ja liikuntatalo (bruttositova)

Tulot	750	0	0	750
Menot	-3 700	0	0	-1 600
Netto	-2 950	0	0	-850

- Rakennuksen perusparantaminen, taloteknisten järjestelmien uusiminen.

Pirtin koulu C (bruttositova)

Tulot		0	0	0
Menot	-200	0	0	-200
Netto	-200	0	0	-200

- Pirtin koulun C lisärakennuksen muutostyöt

UUDISRAKENTAMINEN

Lumit, musiikki- ja ilmaisutaidon lukio (bruttositova)

Tulot		0	0	0
Menot	-21 000	0	-200	-200
Netto	-21 000	0	-200	-200

- Vuoden 2018 määrärahavaraus suunnitteluun.

Länsirannan koulu ja päiväkoti (bruttositova)

Tulot		0	0	0
Menot	-9 000	0	0	-200
Netto	-9 000	0	0	-200

- Uusi koulurakennus, jossa tilat myös päiväkodille, tarveselvitys 26.10.2016 kasvun ja oppimisen lautakunnassa. Hankesuunnittelu käynnissä.

Tuomikujan päiväkoti (bruttositova)

Tulot		0	0	0
Menot	-5 200	0	-2 000	-3 200
Netto	-5 200	0	-2 000	-3 200

- Uusi päiväkoti, jossa tilat 6 ryhmälle ja neuvolalle. Rakentaminen käynnistyi elokuussa 2017 ja tilat valmistuvat joulukuussa 2018.

Kustannus-arvio	TP 2016 (1.000 €)	TA + TAMU 2017 (1.000 €)	TA 2018 (1.000 €)

Juankosken uusi päiväkotiki (bruttositova)

Tulot		0	0	0
Menot	-2 720	0	-2 100	-520
Netto	-2 720	0	-2 100	-520

- Juankosken uusi päiväkodin rakentaminen on käynnissä ja kohde valmistuu syksyllä 2018.

Saaristokaupungin päiväkotiki I, Kuikkalampi (bruttositova)

Tulot		0	0	0
Menot	-8 050	0	0	-1 500
Netto	-8 050	0	0	-1 500

- Uusi 8-ryhmäinen päiväkotiki. Rakentaminen käynnistyy vuonna 2018 ja kohde valmistuu syksyllä 2019.

Nilsin päiväkotiki (bruttositova)

Tulot		0	0	0
Menot	-4 500	0	0	-50
Netto	-4 500	0	0	-50

- Uuden 5-ryhmäisen vuokrapäiväkodin hankesuunnitelma on kasvun ja oppimisen lautakunnassa 21.11.2017. Rakentaminen käynnistyy syksyllä 2018 ja kohde valmistuu vuoden 2019 loppuun menessä. Vuoden 2018 määrärahavaraus on suunnitteluun.

Vehmersalmen päiväkotiki (bruttositova)

Tulot		0	0	0
Menot	-2 100	0	-100	-50
Netto	-2 100	0	-100	-50

- 3-ryhmäinen uusi vuokrapäiväkotiki. Vuoden 2018 määrärahavaraus suunnitteluun.

Kantakaupungin koillisen alueen päiväkotiki

Tulot		0	0	0
Menot	-7 400	0	-500	-400
Netto	-7 400	0	-500	-400

- Kantakaupungin koillisen alueen päiväkodin tarveselvityksen käynnistäminen. Vuoden 2018 määrärahavaraus suunnittelun aloittamiseen.

Riistaveden alueen koulu

Tulot		0	0	0
Menot		0	0	-200
Netto		0	0	-200

- Suunnittelumääräraha, mikäli vuonna 2018 valmistuva verkostaselvitys osoittaa sen tarpeellisuuden.

Kasvun ja oppimisen palvelualueen talousarvion sitovuus

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovuus:

Käyttötalousosassa palvelualueita sitoo toimintakate. Lautakunnilla on oikeus tehdä palvelualueiden tuloarvioiden ja määrärahojen muutoksia, kun ne eivät muuta toimintakatetta. Toimintakatteeseen vaikuttavat ja palvelualueiden väliset muutokset on valtuuston hyväksyttävä.

Käyttötalous:	Sitovuus
Kasvun ja oppimisen palvelualue	Toimintakate
Investoinnit	Sitovuus
Kalustoinvestoinnit	Toimintakulut

Kasvun ja oppimisen lautakuntaan nähden sitovuus:

Käyttötalous:	Sitovuus
Varhaiskasvatuspalvelut	Toimintakate
Perusopetuspalvelut	Toimintakate
Nuorisopalvelut	Toimintakate
Lukiopalvelut	Toimintakate
Toisen asteen yhteistyö	Toimintakate
Kasvun ja oppimisen tuen palvelut	Toimintakate
Johdon tukipalvelut	Toimintakate
Investoinnit	Sitovuus
Kalustoinvestoinnit (palvelualuejohtaja päättää määrärahan jakamisesta avain- ja palveluprosesseille)	Toimintakulut